

EL POU DE LA GALLINA

Núm. 385

elpou.cat | 4€ | abril 2022

REVISTA MANRESANA
D'INFORMACIÓ I OPINIÓ

L'entrevista a
Míriam Tirado,
periodista
i consultora

LA SEU S'OBRE A LA CIUTAT

Portes obertes a UManresa

Jornada de portes obertes online

Dissabte, 30 d'abril de 2022,
al matí.

Jornada de portes obertes presencial

Dissabte, 14 de maig de 2022.
Durant tot el dia, visites en
grups reduïts amb cita prèvia.

Per assistir a les jornades de
portes obertes, cal inscriure's
prèviament a:
umanresa.cat/portes-obertes

Més informació:
T. 93 877 41 79
umanresa@umanresa.cat

Visita les instal·lacions

Parla amb professorat i alumnat

Informa't sobre estudis, beques i tràmits

GRAUS

- Infermeria
- Fisioteràpia
- Podologia
- Logopèdia
- Doble Grau Podologia-Fisioteràpia
- Medicina
- ADE
- Mestre d'Educació Infantil

CFGS

- Pròtesis Dentals
- Educació Infantil
- Administració i Finances
- Comerç Internacional
(pendent d'aprovació)

UMANRESA
UNIVERSITAT DE VIC
UNIVERSITAT CENTRAL
DE CATALUNYA

FUNDACIÓ
UNIVERSITÀRIA
DEL BAGES

Un gran monument de Manresa

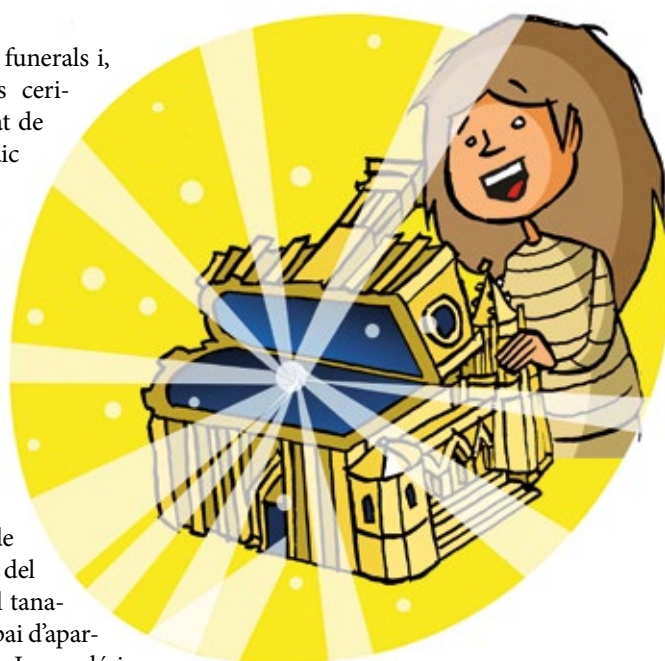

ada cop més, els funerals i, especialment, les cerimònies de comiat de caràcter més laic se celebren a les sales ubicades en els matei-

xos tanatoris. Les empreses ofereixen serveis integrats que permeten no haver-se de desplaçar o fer les misses en esglésies urbanes o de l'antiga perifèria com la Sagrada Família, la carretera de Santpedor o el Poble Nou. Espais generalment envellits, freds i amb ornamentació ben espartana. Si el funeral requereix del servei d'un capellà, en funció de la parròquia, la voluntat familiar o bé la del difunt, es desplaça a les instal·lacions del tanatori on hi ha bona acústica, llum i més espai d'aparcament per a aquells que venen de lluny. Les esglésies obreres dels seixanta i els setanta són austeres, però, en canvi, la

Seu de Manresa és una joia sovint no gaire valorada. Com diria aquell, i amb raó, un marc incomparable per a tot tipus de cerimònies: tant les religioses com d'altres actes de tipus artístic i musical. Si el catecisme convida a obrir les portes dels temples al poble sense demanar quotes de fe, credos ni carnets, una bona manera d'amortitzar equipaments com la Seu de Manresa és convidar la ciutadania a gaudir-ne des d'un punt de vista més lúdic, cultural i de reconeixement de l'edifici i la història i art que atresora com un patrimoni únic i, de retruc, un conjunt monumental de primer ordre.

El rector des de fa cinc anys, Jean Hakolimana, conegut com mossèn Joan, està ben decidit a presentar la Seu com la casa de tothom, amb una hospitalitat ben necessària tant per als fidels com per als turistes, els estudiants d'art i història, els investigadors i tècnics o, simplement, els que vagaregen i topen amb una basílica de dimensions considerables al capdamunt del Puigcardener. Un indret que, per força, ha de deixar de ser lúgubre, fosc i de redempció del pecat per convertir-se en un espai on llueixin segles d'història, art i arquitectura que cal conservar, amb el convenciment que és un atractiu indiscutible de la ciutat. I és que, com la majoria d'edificis que atresoren vestigis de diverses centúries, les curiositats, les històries, les anècdotes i els secrets de les dependències i racons de l'interior poden arribar a ser magnètiques com una sèrie de Netflix. Això sí, presentant-les als manresans i visitants embolicades per a regal i amb l'objectiu d'obrir les portes gairebé de bat a bat per eliminar la ferum de resclosit, girar full d'altres temps i costums, i, al marge del culte, poder-ne gaudir i observar-la bé. Com quan visitem altres grans edificacions a l'estranger o a Catalunya mateix, amb l'interès i la predisposició d'aprendre coses i conèixer a fons llegendes, mites i tradicions. Al capdavall, començar a veure la Seu com el que és: un gran monument de Manresa.

CLARET & GUBIANAS 2022

El Pou obre nou local

Us informem que a finals d'aquest mes d'abril ens traslladarem als baixos del carrer de Sobrerroca, número 24, al costat mateix del pou ignasià, amb l'objectiu de guanyar visibilitat i millorar l'atenció als nostres lectors. Les obres d'adequació del local es finançaran amb aportacions personals i la venda d'una nova tassa del Pou, il·lustrada per Jaume Gubianas, que es podrà adquirir a la nostra parada de Sant Jordi, al preu de 10 euros. La inauguració de la nova seu es farà dins de la primera quinzena de maig.

quirir les cobertes per enquadrar les revistes del 2021, al preu habitual de 7 euros. També les podeu encomanar a la redacció de la publicació (Sobrerroca, 26), tel. 938725018, o mitjançant correu electrònic a el-pou@elpou.cat. Aquest exemplar inclou la butlleta per escollir les persones mereixedores dels premis Oleguer Bisbal d'enguany. Podeu fer-nos arribar el vostre vot a la parada del Pou, entrant al nostre web (elpou.cat) o deixant-lo a la redacció de la revista, abans del 30 d'abril. Els guardons es lliuraran el dimecres 4 de maig, a dos quarts de vuit del vespre, a la sala d'actes del Casino.

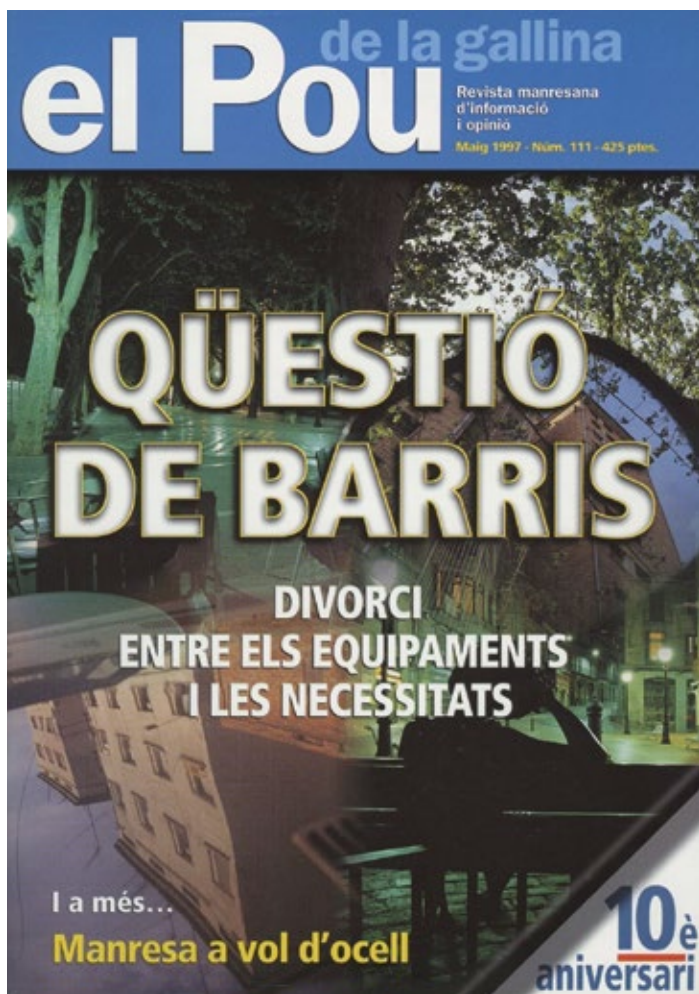
El 23 d'abril, us esperem al Passeig

El dissabte 23 d'abril serem al primer tram del Passeig, davant del Casino, per complir amb la cita anual amb els lectors i els subscriptors. A la parada del Pou hi podreu recollir l'exemplar de maig, commemoratiu dels 35 anys de la revista. A la parada de Sant Jordi també hi podreu ad-

Gent del Pou que publica llibres

Diversos redactors i col·laboradors de la revista publiquen llibre aquest Sant Jordi. La periodista Blanca Soler, autora de la secció *El quid de la nutrició*, acaba de publicar el poemari *Paraules de mar* (Parcir Edicions Selectes). D'altra banda, Jordi Estrada, coordinador de les pàgines de cultura de la revista, va publicar aquest mes de març la novel·la *Lilinne i les bombolles de sabó* (Edicions de 1984) i Llorenç Capdevila va presentar el novembre passat *Pell de serp* (Pagès Editors).

fa 25 anys

Els barris de la ciutat eren notícia

El número de maig de 1997 de la revista publicava el reportatge central *Qüestió de barris*, de Carles Claret. S'hi analitzaven les diverses fisonomies dels barris manresans, des de la del Barri Antic, que lluitava contra la degradació, a la nova Balconada o els nuclis perifèrics. L'associació de veïns del barri del Xup, presidida llavors per Jesús Bautista, reivindicava l'arribada del transport públic adaptat i l'increment de vigilància policial.

El TDK deia adeu a la lliga

El dia 10 d'abril, el TDK Manresa perdia el tercer partit de quarts de final del play off de la lliga de bàsquet davant del Reial Madrid i deixava la competició situat entre els vuit millors. El dia 5, a la sala d'art Xipell, s'inaugurava l'exposició *Fauna*, del pintor Joaquim Falcó, i el dia 9, Joan Cirera i Mireia Cirera estrenaven el segon cicle de teatre al Globus, el mateix dia que el Museu de la Tècnica acollia la primera jornada sobre Cuina Mediterrània. El dia 13, la junta de l'Associació de Mauthausen es reunia al saló de sessions per renovar càrrecs.

El Pou celebrava els deu anys, amb nova imatge

Coincidint amb el desè aniversari, la revista estrenava disseny de portada i interiors, obra de Domènec Òrrit, i introduïa canvis de continguts. La sala El Sielu acollia el 24 d'abril la festa de l'aniversari, conduïda per Joan Barbé, amb el lliurament dels segons premis Oleguer Bisbal a Manel Camp, Maties Sala i Maria Rosa, i l'actuació d'Els Convidats.

El camí de la Creu del Tort

És un camí antiquíssim i interessant, que potser va transitar sant Ignasi de Loiola. Un camí que molts veïns feien servir per anar de les Escodines al Pont Vell. Fa cosa d'uns vint anys va quedar tallat per un particular sense cap permís per fer-ho. Sens dubte que es tractava d'una pèrdua i d'un atemptat al patrimoni de la ciutat. De manera incomprensible l'Ajuntament no va fer res per restituir el pas públic. El 23 de desembre de 2015, vuit entitats i 52 particulars van entrar una instància per demanar que es restituís el camí tradicional. Anava acompanyada d'una extensa documentació, que certificava que era un camí públic. Després de llargues reunions, el 17 d'abril de 2018, en una multitudinària assemblea al local de l'AV de les Escodines, es va consensuar una solució proposada per l'Ajuntament, que implicava un seguit de mesures com la modificació del POUM, els acords previs amb els propietaris, la construcció d'una escala de ferro per salvar el desnivell, etc. Tot per no haver d'obrir el pas tradicional que el particular havia tallat. De fet no s'ha entès mai per què l'Ajuntament no ha volgut aplicar la llei que defensa el pas pels camins

públics i tradicionals. Evidentment la solució proposada comporta molta despesa econòmica i possibles complicacions. No era la restauració del camí tradicional sinó la construcció d'una variant nova amb una escala de cargol de ferro per salvar el desnivell en comptes de l'escala tradicional. També es va acordar que el projecte es faria en dos anys. El novembre de 2019 des de l'Ajuntament es va dir que nou camí seria una realitat el 2022 coincidint amb els 500 anys de la vinguda de sant Ignasi a Manresa, però ni està fet ni sembla que es farà aquest any. No s'ha explicat com està el tema, per on passa el projecte ni quan es preveu que estarà acabat. I sap molt greu aquesta falta de seriositat. Sap molt greu que els ciutadans no puguem gaudir del pas per aquest camí tan bonic que enllaça el Pont Vell i la Creu del Tort per la Vall del Paradís. Un camí que hauria de formar part de l'Anella Verda, que passa per un dels paisatges ignasians més bonics i emblemàtics. Desitgem que el camí aviat sigui una realitat per restituir un greuge patrimonial i que puguem tornar a gaudir-ne.

Jaume Serra i Carné

caçats a la xarxa

23 de març. Xavier Vera González, mestre @xaviervera1983

Manifestació a Manresa.
Escola, en català!!!

En un mes ple de crides a la vaga en el sector de l'ensenyament, la mobilització a Manresa en defensa de la immersió i l'eliminació de percentatges per llei va tenir un ampli seguiment.

24 de març. Fundació Althaia @althaiamanresa

L'Hospital Sant Joan de Déu de #Manresa entre els 100 millors d'Espanya segons Newsweek. La inclusió en el World's Best Hospitals 2022 és un reconeixement als professionals d'Althaia i a la capacitat de transformació i innovació durant la pandèmia

Ara que sembla que veiem la llum al final del túnel de la pandèmia de la covid, és bo saber que, a la nostra regió sanitària, la qualitat assistencial, a banda d'experiències personals, globalment està ben valorada.

EL POU DE LA GALLINA

Número 385 - Abril 2022

De mes a mes 6

Favets...
Josep M. Oliva / Jordi Sardans 8

...i tremendos
Montse Rosell 9

Maurici Ribera.
Un músic de sotabosc 10

La Seu i el seu entorn
es van obrir a la ciutat 12

Cristina Correró. Des de Nantes 25

Innovació i tecnologia 26

El quid de la nutrició 28

El forn de guix de Cal Garrell 30

Terra 31

L'Entrevista a Míriam Tirado 32

Espai d'art 37

Fila Cultural 38

Lèxic a la manresana 40

Jugadores del SOFFMIC
al Casino (2022) 41

Propostes 42

Església de Santa Llúcia i capella
del Rapte de Sant Ignasi 43

Fanal de cua
L. Capdevila / E. Tomasa 44

el Cul del Pou 45

Memoria.cat recorda 150 dones republicanes

2 de març. L'Associació Memòria i Història de Manresa publica el web *Dones manresanes. Guerra Civil i repressió*, sobre dones manresanes que van participar activament en defensa de la República, elaborat per Conxita Parcerisas.

El Gris torna a obrir

4 de març. El bar musical del Gris, al carrer dels Arcs de Santa Llúcia, torna a obrir, després de catorze anys, amb nova gestió de Nico Gutiérrez.

Torna la Transéquia

6 de març. Després d'un any de pausa per la pandèmia, 2.390 persones recorren la Séquia a peu i corrent, en una edició gairebé normalitzada, tot i que les bicicletes encara no hi són admeses.

Arriben els primers refugiats ucraïnesos

8 de març. El convent de Santa Clara acull sis persones procedents d'Ucraïna, recollides per sor Lucía Caram a la frontera amb Romania. El dia 13, arriben 42 refugiats més, en un vol organitzat per la Fundació del Convent de Santa Clara, entre d'altres, i es troben amb les famílies d'acollida.

Una manifestació multitudinària reivindica el 8-M

8 de març. Unes 1.500 persones desfilen pel centre de

la ciutat, en el Dia de les Dones, en què s'homenatgen també vuit referents de l'esport femení en un acte institucional, amb la presència de Meritxell Soler, Lorena Medina, Marina Chavarría i Mireia Pradell (Mireia Badia, Mar Juárez, Melania Sorroche i Rosa Carné no hi poden assistir).

La FUB incorpora un altre edifici

9 de març. La Fundació Universitària del Bages rep les claus de l'edifici de la FUB4, que ha d'acollir els estudis d'Educació Infantil, amb la llar d'infants, que obrirà el curs vinent, amb el nom d'UPetita, i espais per als laboratoris d'experimentació i ciència.

Conxita Parcerisas i Al Noor, reben el Maria Casajuana

10 de març. ERC i les JERC lliuren, en un acte a la sala dels Carlins, el premi Maria Casajuana a Conxita Parcerisas, cofundadora de l'Associació Memòria i Història de Manresa, i a l'Associació de Dones Al Noor, que promou el desenvolupament integral de les dones.

Obre la llibreria Poques Paraules

11 de març. Al número 35 del carrer d'Urgell, obre portes la llibreria Poques Paraules, impulsada per Gerard Muixí i dedicada a literatura infantil i juvenil, i narrativa breu per a adults, amb voluntat d'acollir també activitats culturals al barri.

P

Redacció, administració, publicitat i subscripcions:
Associació cultural El Pou de la gallina
President: Jaume Puig
Vicepresident: Ramon Fontdevila
Secretària: Lourdes Muñoz
Tresorer: Francesc García
Vocals: Joan Cals, Carles Claret, Josep Maria Mata, Lluís Matamala, Josep R. Mora, Montse Rosell, Jordi Sardans, Teresa Torra i Joan Vilamala.

Carrer Sobrerroca 26, 1r 1a
08240 - Manresa
Telèfon: 93 872 50 18
www.elpou.cat
elpou@elpou.cat

Membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal Premi Tasis Torrent 1991

Coordinador: Jordi Sardans
Cap de redacció: Carles Claret
Redacció: Sílvia Berengueras, Marta Cárdenas, Jordi Estrada, Judit Montón, Josep M. Oliva, Marc Prat, Ferran Sardans, Laura Serrat, Blanca Soler.

Disseny: Jana Fontdevila i Erques Torres
Maquetació: Jana Fontdevila
Portada: absis de la Seu, fotografia de Francesc Rubí.
Fotografia: Jordi Alavedra, Francesc Rubí, Marc Prat.

Col·laboradors: Isaac Bosch, Maria Camp, Llorenç Capdevila, Jordi Casas, Ignasi Cebrian, Cercle Artístic de Manresa, Col·legi d'Enginyers Tècnics Industrials de Manresa, Laura Estrada, Ramon Fontdevila, Eva Forn, El Galliner, Josep Girabal, Jaume Gubianas, Robert Martí, Josep M. Mata, Javi Oviedo, Maria Picassó, Quaderns de Taller, Eudald Tomasa, Erques Torres, Laura Vidal, Joan Vilamala, Marc Vilanova, Lluís Virós.

Administració:
Marc Prat
Expansió publicitària:
Publicitat Clarena
Urgell, 38. Tel. 93 872 43 86
Impressió:
INOM, SA. Era de l'Huguet, 7.
Tel. 93 878 41 20
Distribució:
Sobrerroca Centre SL.
Tel. 93 873 92 34
Dipòsit Legal:
B-13.528-1987
ISSN: 2253-6647

Amb la col·laboració de:

**Generalitat de Catalunya
Departament
de la Presidència**

Les col·laboracions que apareixen signades a la revista no representen, necessàriament, l'opinió d'El Pou de la gallina

Mercè Rosich, nova presidenta de la Federació d'Atletisme

12 de març. Mercè Rosich, exregidora de l'Ajuntament de Manresa i expresidenta del Club Atlètic Manresa, és escollida nova presidenta de la Federació Catalana d'Atletisme amb 53 vots, per 32 que rep el fins ara president Joan Villuendas.

El Carnestoltes infantil desafia la pluja

13 de març. Malgrat el dia plujós, un miler de persones desfilen en el Carnestoltes infantil, organitzat per Imaginà't, al ritme de la batucada de Xàldiga. La festa es clou a la plaça de les Oques, amb l'actuació de la companyia Xip-Xap.

Bjørn Nørgaard homenatja Joseph Beuys

19 de març. L'artista danès Bjørn Nørgaard homenatja Joseph Beuys, en un recorregut per la ciutat, que acaba al convent de les Caputxines, amb l'acompanyament dels compositors Christophe i Egon Charles i amb la col·laboració d'alumnes de Batxillerat Artístic de l'institut Lluís de Peguera, membres del Cor del Conservatori de Música de Manresa i actrius de la Companyia Els Carlins.

Clam pel català a l'escola

23 de març. Unes 400 persones participen en la manifestació en defensa de la immersió lingüística i contra el 25 % de classes en castellà que va dictaminar el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.

Jordi Sardans

23a edició de la Francophonie

Un Kursaal amb la platea plena va gaudir de l'exhibició gestual i de veu d'Olivier Laurent que va reinterpretar magistralment Jacques Brel, acompanyat a l'acordió per Frederic Viale, al contrabaix per Tony Sgro i a la percussió i bateria per Benoit Pierron, amb la ballarina Sophie Reynaud. Al piano i responsable de la direcció musical Philippe Villa, amb producció i realització de Gil Marsalla. Especialment brillant en la interpretació d'*Amsterdam*, Laurent va recordar altres grans clàssics de la cançó francesa com Georges Brassens, Johnny Hallyday, Charles Aznavour, Gilbert Bécaud i Yves Montand. Anna Rotllan, copresidenta de l'Associació de Professors de Francès a Catalunya i organitzadora de la festa, va deixar molt clar que els responsables de la Francophonie a Manresa comparteixen els valors de llibertat, pau, solidaritat i defensa dels drets humans i volen que Manresa «sigui declarada capital cultural de la Francofonia a Catalunya», després de dotze anys de formar part de l'Assemblea Parlamentària de la Francophonie com a observadors.

Concert de l'Escolania a la Seu (Foto: Ajuntament de Manresa)

L'Escolania canta a la Seu

25 de març. En el dia que es compleixen 500 anys de l'arribada de Sant Ignasi de Loiola a Manresa, l'Escolania de Montserrat ofereix un concert a la basílica de Seu, amb un repertori de les peces habituals, en l'inici de la seva gira.

Es presenta el llibre d'homenatge a Josep M. Aloy

26 de març. L'Espai Òmnium acull la presentació del llibre *L'home que regava els llibres*, en un acte on participen autors dels textos dedicats a Josep Maria Aloy, que va morir el febrer de 2020, entre els quals l'escriptor Josep Vallverdú.

Patiment a les residències

Tot i que fins ara encara no hi ha estudis fiables sobre el patiment de persones molt grans a les residències, particularment geriàtriques i de salut mental, les denúncies de familiars directes assenyalen que molts van morir en pèssimes condicions i sovint deixats de la mà de Déu, sense que fins ara la justícia hagi pres seriosament cartes en l'assumpte perquè s'investigui el que realment va passar. És una bona notícia que des de tres universitats catalanes: Uvic-UCC, la UAB i la UOC es potenciï el projecte ResiCOVID19, promogut també per l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca, que ha destinat 280.000 euros en la convocatòria d'ajuts a la recerca Pandèmies 2020, un projecte que lidera el grup de recerca en la cronicitat de la Catalunya Central, amb socis internacionals com la London School of Economics, l'Institut Karolinska de Suècia o la Universitat d'Edimburg. A més d'avaluar-ne l'impacte en residències geriàtriques és molt interessant establir propostes de millora assistencial i del model organitzatiu.

... i avall

Josep M. Oliva

Jordi Sardans

La cara B de la vida

Per si llegeix això algú de menys de trenta anys, recordaré que en una època cada cop més llunyana, quan els discos de vinil eren la manera que teníem d'escoltar música, els èxits del moment es venien principalment en discos de petit format. En deien *singles* i hi havia una cançó a cada cara. A la cara A hi havia la cançó que feia que la gent s'interessés per comprar-lo, i a l'altra banda, a la cara B, n'hi havia una que molts cops era ben bé per omplir i a la qual no es donava importància. Segur que trobaríem molts *singles* amb la cara A ratllada de tant fer-la sonar, i amb la B pràcticament immaculada. Els que en la nostra joventut vam ser compradors habituals de discos haurem d'admetre que algunes vegades ni tan sols per curiositat les havíem escoltat. Després, amb els anys, algunes cares B han estat descobertes com a autèntiques troballes i han tingut l'èxit que no van tenir al seu moment, però això ha passat rares vegades. En general, els grans èxits musicals es nodreixen només de cares A.

Pensant en aquells discos com una metàfora del món actual, t'adones que vivim atents només a la cara A. És la cara de la realitat que promocionen els mitjans de comunicació, els temes amb els quals ens bombardegen tot el dia i des de tot arreu. Les notícies, les opinions i les polèmiques que ens serveixen en safata des del canal que sigui. Ells ens marquen l'agenda de les coses que ens han d'interessar i per les quals ens hem d'apassionar. Ara mateix podrien ser la Rosalia, la bufetada dels oscar, el miratge de l'èxit del futbol femení o les reclamacions de l'enèsim col·lectiu que busca protagonisme dient que se sent «invisibilitzat». I mentre dilapidem el temps elucubrant sobre una cosa i l'altra, hipnotitzats per la vulgaritat, l'escàndol, la demagògia o l'afectació, ens perdem artistes que ens omplirien de debò, ignorem històries apassionants de les quals no parla ningú i ens desentnem de moltes injustícies que no tenen cap altaveu. A la cara B de la vida hi ha tot el que no està de moda: el dolor dels oblidats, però també l'alegria dels plaers senzills i de les emocions sense artifici, la cultura de debò, la bellesa autèntica. Tot allò que ens estem perdent mentre continuem estúpidament enganxats a la cara A.

Simposi espiritual

El 25 de març del 2022 es va fer al teatre Conservatori la sessió inaugural del simposi *Diàlegs per a la transformació*, coincidint amb la commemoració de l'arribada a la ciutat ara fa 500 anys d'Íñigo López de Recalde, que més tard es transformaria en Ignasi de Loiola. En la seva intervenció, el teòleg jesuïta Xavier Melloni va narrar l'experiència viscuda pel guipuscoà, que va passar de militar al servei de la corona castellana a una ruptura total amb el passat per mitjà d'una transformació personal en quedar ferit de llum. Aquests diàlegs han estat impulsats pel grup Inspiració 2022, dins la vuitena edició del cicle Ignàgora, amb la finalitat de fer reflexionar la ciutadania sobre les transformacions espirituals personals. Les seves accions estan orientades a «la celebració de diverses ponències, taules rodones, caminades conscients i neteges perimetrals, amb l'objectiu de reflexionar, col·lectivament, com a ciutadans i en el transcurs d'un any sobre com, per què i envers què anhelem viure com a éssers humans i com a ciutadans que compartim un mateix espai i vivim en un mateix temps», expliquen.

Els canvis de paradigma ens porten cap a una nova era i un capgirament de la civilització. A través de la psicologia més personal i de la consciència, Jorge N. Ferrer, llicenciat en psicologia clínica per la Universitat de Barcelona, va oferir una lliçó magistral sobre *Espiritualitat encarnada: una visió integral de l'ésser humà i de la seva transformació*. Les seves investigacions es centren en l'electrofisiologia de la meditació Soto Zen i des del 2009 és assessor de l'organització Religions per la Pau, a les Nacions Unides. Satish Kumar, activista i locutor britànic d'origen indi, ha estat monjo jainista i és un ferm defensor del desarmament nuclear. La seva lliçó magistral es va centrar en el tema *Reconnectant amb la mare terra*, en què critica que la natura sigui només un recurs per a l'economia. Entén que la natura i els humans no estem separats, sinó que en som part integral, per això cal una transformació fonamental en la nostra consciència i en la nostra visió del món. Berta Meneses, nascuda a Palència, fa anys que viu a Barcelona. És religiosa filipense, llicenciada en ciències químiques i teologia, i mestra zen. En la seva conferència, es va centrar en les *Vies actuals d'accés a la transcendència*, per tal d'harmonitzar l'ésser humà amb l'Univers sencer.

Montse Rosell

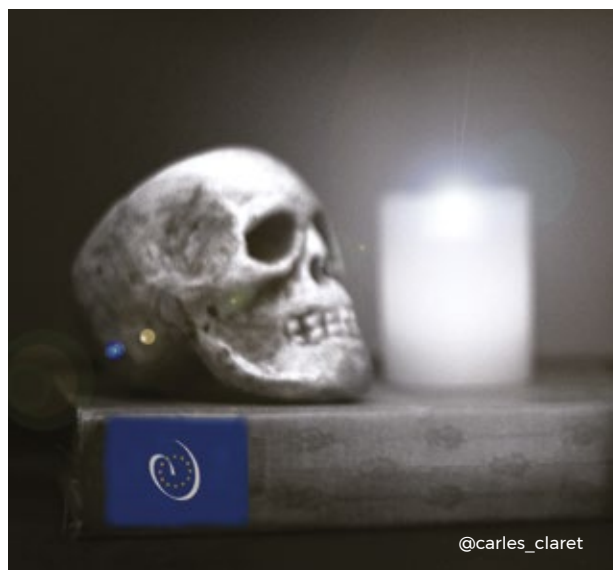
Ser o no ser

Fa només uns dies, es coneixia un informe emès pel Grup d'Estats contra la Corrupció (GRECO), que depèn del Consell d'Europa, en el qual es denunciava que l'Estat espanyol no havia donat compliment a cap de les dinou mesures que li havia recomanat aquest organisme l'any 2019 en el seu informe d'avaluació per evitar la corrupció als governs centrals i als cossos de seguretat de l'Estat.

Com a ciutadana em demano com pot ser que hagin passat tres anys, i no s'hagi donat un compliment satisfactori a cap d'aquestes mesures. De set mesures, diu l'informe, se'n va fer un compliment parcial. De les altres dotze mesures, no consta cap acció. I això que estem parlant de mesures anticorrupció. I no només de l'Administració Central, sinó també dels cossos de la Policia Nacional i la Guàrdia Civil. I mentrestant es fan públiques declaracions impensables com la de la comissària en Cap de Pontevedra de la Policia Nacional sobre l'actuació a Catalunya, com si les violacions fossin un aspecte menor i en un to tan insultant. I no, no m'agradaria que em violés cap antdisturbis.

En paral·lel hem sabut que el PSOE fa unes setmanes va registrar al Congreso una esmena a l'Estatut Orgànic del Ministeri Fiscal per tal que si el nomenament a Fiscal General de l'Estat recau sobre un membre de la carrera fiscal, aquest quedarà en situació de serveis especials, i una vegada es produeixi el seu cessament adquirirà la categoria de Fiscal de Sala del Suprem. És la manera de garantir a l'actual Fiscal General, la senyora Dolores Delgado, la màxima categoria, malgrat que amb l'actual estatut no li correspondria. Que aquesta esmena s'hagi introduït en la tramitació de la Llei Concursal –aquella que regula el procediment concursal de les empreses–, que res té a veure amb la fiscalia, fa evident que es pretenia que l'esmena passés el màxim de desapercebuda. Sembla que no tirarà endavant, però és tota una demostració d'intencions.

Estic convençuda que a la Fiscal General li hauria de preocupar més que la Comissària de Drets Humans del Consell d'Europa hagi qualificat d'alarmant l'alt nombre

@carles_claret

de condemnes a l'Estat espanyol contra manifestants pels delictes de desobediència, resistència o manca de respecte als agents de la policia. La mateixa cap d'una fiscalia que, cal recordar-ho, tampoc no va veure cap indici de delictes en la fortuna del rei emèrit.

Cada vegada som més conscients que alguna cosa no funciona. Aquestes notícies, que ens passen o no desapercebudes, són greus i francament decebedores, i donen raó a aquells que se senten cansats, desil·lusionats. Ens passen per alt perquè estem farts d'aquest tipus de notícies o, encara pitjor, ens hem convençut que no hi ha solució. La preocupació real que també vivim és l'encariment dels subministraments i l'enorme inflació que estem patint, i les pors que constantment se'ns imposen. La pandèmia, la guerra criminal de Putin. I també la bretxa digital, el tracte de les entitats bancàries cap a la gent gran. Preocupa la coincidència de protestes de sectors estratègics com les del camp, els pescadors i els transports. És més que legítim que un sector social protesti, però ens hauria de preocupar quan sectors tan importants coincideixen. És la sensació de caminar damunt les brases.

Però ser no és el mateix que estar. Ara, com a societat, estem decebuts, enfadats i tenim moltes raons per estar així. I encara més, enfadadíssims. Tens la sensació que et fan viure en una estafa. Una altra cosa és si també som així, el matís és important. Ser o no ser, aquesta és la qüestió. Només hi estem o també ho som?

Al meu parer, hi estem, però no som així. I no tinc cap fórmula màgica, però el sentit comú em diu que hem de començar per ser exigents, però de debò, i deixar-nos de polèmiques i debats absurds que omplen els nostres xats i protegir coses tan importants com els drets i les llibertats i la lluita contra la corrupció. És important l'exigència d'un govern just, tenim el dret a una bona administració. I no ens n'hauríem d'oblidar.

Maurici Ribera

Un músic de sotabosc

«Si imaginem la música com un bosc, els grans noms ocuparien les copes dels arbres, mentre que els músics com jo romandrien al sotabosc, allà on neixen els nous estils». Per al cantautor santjoanenc, de 42 anys, la música sempre ha estat un espai de llibertat a què s'entrega durant les nits, quan deixa de ser el mestre d'anglès de primària i es converteix en un artista que toca la guitarra a la llum de la lluna. El fet de no haver convertit la música en la seva professió li ha permès concebre-la com un joc en què experimentar amb melodies que travessen gèneres com el rock, el folk o el punk. El seu és un estil transgressor, que ha expandit més enllà de les parets de casa seva. Amb el nom artístic *The Missing Leech*, ha trepitjat escenaris d'arreu del món, on ha portat les lletres reivindicatives escrites en català com a bandera.

«La meva passió per la música ve de molt enrere», explica el cantautor des d'un dels bars del seu estimat poble, Sant Joan de Vilatorrada, on retorna sovint des que es va instal·lar a Esplugues de Llobregat. «Els meus pares, tots dos mestres, em van transmetre l'estima per la música, i també els meus germans grans», relata. Els primers aprenentatges musicals van venir de la mà del seu primer professor de música, Joan Moixí. «Sempre em deia que havia de millorar les meves aptituds, però que mostrava una sensibilitat especial per a aquesta disciplina», recorda. En la seva etapa adolescent, va formar el primer grup de música, Marràs, del qual conserva un gran record. «Érem uns principiants, però teníem l'energia característica de la joventut i ens interessava tocar temes socials a partir de la música punk en català i anglès», apunta.

El punt d'inflexió va arribar quan va publicar a Internet algunes peces musicals que havia compost en solitari i, sense pensar-s'ho, va aconseguir captar un públic nombrós. «Quan em vaig atrevir a llançar els meus primers temes per les xarxes no tenia gaires expectatives, ja que eren cançons molt casolanes, enregistrades des de casa, però van tenir una molt bona rebuda», destaca. A partir d'aquell moment, li van començar a arribar propostes per actuar en sales de l'estranger i, al cap d'uns mesos, «ja estava tocant a Nova Zelanda». En aquests últims anys, ha dut a terme gires per Europa, Estats Units, Canadà, Sud-àfrica o Japó, d'on recorda amb emoció el concert en què «el públic majoritàriament japonès va començar a entonar les meves cançons en català». A Catalunya, també ha participat en dues ocasions al Primavera Sound de Barcelona.

En emprendre el vol com a artista, es va arribar a plantejar la possibilitat de dedicar-se exclusivament a la música, «una opció que vaig acabar descartant per la dificultat de trobar una estabilitat econòmica, però també perquè no volia renunciar a la meva altra passió, l'ensenyança», afirma. Per aquest motiu, la música sempre s'ha mantingut com un espai preuat on poder-se mantenir fidel al seu estil, que darrerament ha evolucionat cap a l'*antifolk*, «una música irreverent que integra elements del punk, el folk o rock alternatiu». Precisament aquest estil impregnà el seu últim treball a punt de publicar, titulat *Mencions honorífiques*, «en honor a aquells artistes de segona fila que potser mai no aconseguiran situar-se al capdavant, però que senten un amor autèntic per la música».

La Seu i el seu entorn es van obrint a la ciutat

Visió zenital de l'absis i el presbiteri, amb la bastida del vitrall restaurat aquest any

Fa una dècada dedicàvem el tema central a parlar de dotze anys d'obres a la Seu i en aquest reportatge constatem que d'un temps ençà la basílica i el seu entorn s'han anat obrint a la ciutat. S'escau que fa 700 anys que es va signar el contracte de construcció amb Berenguer de Montagut, que en fa 650 del trasllat dels Cossos Sants, que el dia 18 d'abril tornarà l'orgue restaurat i que el recinte acull concerts multitudinaris i fins i tot rodatges de pel·lícules. De tot plegat en parlem amb dotze persones que viuen el dia a dia de la Seu, que per a molts manresans és una gran desconeguda.

Jaume Puig i Ibáñez
Fotos: Francesc Rubí

Aquest any es commemora el 700 aniversari de la signatura del contracte per a la construcció de la

Seu gòtica amb Berenguer de Montagut i per aquest motiu es faran diverses activitats. L'exposició *La Seu de Manresa, 700 anys. De Berenguer de Montagut a Gaudí*, que es va fer a la casa Lluvià, després de mostrar-se a la cripta de Santa Maria del Mar es situarà definitivament a l'Espai Oliba, al sota claustre romànic de la basílica. Altres actes previstos són l'organització d'un cicle sobre el coneixement del gòtic, amb els Amics de la Seu, i el retorn del frontal florentí, actualment al Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya (CRBMC), que s'instal·larà a la capella de la Mare de Déu de Lourdes.

Hi ha en marxa la campanya *Restaurem l'orgue del Cor de Catalunya*, per aconse-

guir 300.000 euros, que són els fons que calen per millorar-ne les condicions i ampliar-lo, amb l'objectiu d'aconseguir una millor sonoritat dins del temple i garantir-ne el manteniment. La restauració està pràcticament enllestida, però encara no s'ha assolit l'objectiu de cobrir-ne

«La Seu ha de fer funcions d'edifici religiós, però té una important dimensió patrimonial i turística»

el cost. L'orgue restaurat es començarà a muntar el dia 21 d'abril, en un procés que s'allargarà durant setmanes. Llavors s'iniciarà una fase de rodatge, que tindrà uns dos mesos de durada, perquè s'adapti a l'espai. Es preveu que el dia 15 d'agost el bisbe de Vic en faci la benedicció i Marcel Martínez, prestigiós organista resident a Alemanya i assessor de la comissió promotora, faci el concert inaugural. Aquest any es compleixen també els 650

anys de l'arribada dels Cossos Sants i per la Festa Major l'expert en relíquies Joan Arimany en parlarà en una conferència.

La funció religiosa i l'equipament cultural

Mossèn Jean Hakolimana és el rector de la parròquia de Santa Maria de la Seu. Va arribar-hi el 20 d'agost de 2017 i es va sorprendre que gent «de tota la vida» li digués que «no hi havia estat mai». Mossèn Joan, com tothom l'anomena, pensa que la Seu ha de fer funcions d'edifici religiós i d'espai de retrobament, però té una important dimensió patrimonial i turística. «No deixa de ser una parròquia al servei d'un territori i una població, però la Seu és diferent, per una banda perquè és més aviat un santuari, al servei d'un tema, com ara Montserrat, i també perquè té un entorn amb molta immigració, amb un percentatge altíssim de població de religió musulmana». És per això que mossèn Joan va creure que s'havia de reenfocar. Societat i església s'havien de complementar.

Mossèn Joan a l'atri de la porta principal

Mossèn Joan

«Hi ha gent que potser no vindrà mai als actes religiosos, però li podem oferir els espais»

Els diumenges, per exemple, un 60% dels assistents a les misses venen de la comarca o de l'àrea de Barcelona. «I molts dels casaments que s'hi fan són de gent de fora del territori, que venen perquè tenim avantatges: pàrquing, una gran i magnífica nau...». A més, mossèn Joan apunta que la Seu té unes característiques que altres esglésies com la catedral de Vic o Santa Maria del Mar no tenen: les obres d'art. «Són totes a la nau central i ara també hi tindrem el frontal florentí i el Sant Crist romànic». Per això s'ha renovat l'audiovisual de benvinguda. Mossèn Joan també vol remarcar la dimensió humana de la basílica. «Quan un entra veu les pedres, però no veu el testimoni humà. La visita de Berenguer de Montagut a la Fira de l'Aixada està pensada per mostrar la presència humana; per això es fan els projectes de teatralització». També es vol que sigui un lloc de trobada. «Estem muntant un projecte perquè la Seu no es desconnecti dels estudiants. El retaule del Sant Esperit pot entrar perfectament en el currículum de les assignatures, però n'hi ha més».

D'altra banda, fa cinc anys que s'hi fan concerts. «Hi ha molta gent que potser no vindrà als actes religiosos, però li podem oferir els espais». En aquest sentit, s'estaven programant concerts fins que l'òrgue va *petar*. «Teníem clar que no ens podíem quedar sense. Va ser

per això que es va engegar la campanya de restauració». Mossèn Joan també destaca el tema de potenciar el turisme. «Estem treballant per poder digitalitzar el guiatge turístic, l'accés a internet, els codis QR..., per poder-ho explicar sense contaminar l'espai estètic». La voluntat és d'anar organitzant visites a la primera coberta i ben aviat a la segona, i anar eixamplant espais, perquè «la Seu té una infinitat de possibilitats». Per a l'actual rector de la Seu, els rodatges de pel·lícules a l'interior també són una oportunitat de projecció al món. «Venien molts mitjans i arreu es parlava del lloc on s'ha rodat un film determinat». «I l'acte solemne de les beatificacions dels tres frares caputxins, que es va fer el 26 de novembre passat, també es va emetre per algunes televisions, i això és una bona publicitat», diu.

En aquests cinc anys s'ha avançat també en la gestió que es fa des de la Seu. «Hi ha una bona coordinació entre Mete Codinach des d'aquí, el vicari general, Josep M. Riba, i el tècnic Dani Font, del bisbat. «No és el mateix gestionar-ho a distància i no hem d'anar a reunir-nos a Vic», explica el rector, que destaca la importància de tenir una persona com la Mete, «que fa un treball previ, encara que jo hagi de prendre després les decisions. I els Amics de la Seu fan el *corsé* cultural, donen idees... Sense ells seria molt diferent». Una altra institució històrica de la basílica és el Capítol de Canonges, definit per mossèn Joan com «la fàbrica de la Seu», perquè s'encarrega de vetllar pel seu funcionament. Està

presidit pel mateix rector i en formen part mossèn Joan Castillo, mossèn Estanislau Corrons i mossèn Jaume Serra, «i queden dos llocs pendents de substituir». Les darreres inversions que ha fet el Capítol, que obté els recursos sobretot dels ingressos que genera una finca seva de Balsareny, han estat l'adequació de l'Espai Oliba, la llarga catifa vermella que es desplega des de l'altar fins a l'atri en les grans ocasions, les catifes de l'altar major, la restauració de l'altar, la sagristia de Sant Agustí i el trasllat del quadre de l'*Assumpta*, d'Antoni Viladomat, a un lateral de la nau.

Mossèn Joan també posa èmfasi en els propers esdeveniments que viurà la basílica: «La Seu és dels pocs espais que Sant Ignasi va veure igual com ara la contemplem nosaltres avui». La missa multitudinària del 31 de juliol, dia del sant, es farà a la Seu i es volen fer altres celebracions que deixin petjada, com ara el retorn del frontal florentí i de l'òrgue, amb els concerts inaugurals.

La gestió cultural i turística

La periodista Mete Codinach és responsable de Gestió cultural, turística i comunicació de la Seu des de juliol de 2017. Ens comenta que darrerament han augmentat força les activitats que es fan al recinte. S'ha establert un conveni amb l'Oficina de Turisme per assegurar guies amb coneixements d'idiomes i la Seu forma part del pack *Manresa medieval*. S'hi organitzen visites teatralitzades, s'ha obert la visita al terrat, es potencia el turisme de reunions i s'ofereixen es-

Mete Codinach al claustre romànic del s XI

pais com la sala Gòtica per a trobades empresarials. És una altra manera de donar a conèixer la Seu, que a més permet obtenir recursos, tan necessaris per a les obres de restauració. S'hi ha incorporat un audiovisual de nou minuts de durada, elaborat per Transversal, que es projecta sota demanda en una sala del claustre i en diversos idiomes. Codinach també remarca la nova pàgina web, que volen anar millorant per fer-la més accessible a tothom. «Per això estem en contacte amb la Casa Social del Sord de Manresa i Comarques». D'altra banda, amb fons Next Generation preveuen fer millores d'accessibilitat.

Mete Codinach **«Som els primers del bisbat** **que tenim Punt d'Informació** **Turística»**

La Seu també és Punt d'Informació Turística i això permet, mitjançant formació i trobades, poder informar de la resta del territori. «Som els primers del bisbat de Vic que ho tenim», subratlla. Un altre element és la Certificació Biosphere de Turisme Sostenible, que és «una auditoria complexa, que t'obliga a revisar cent punts, per millorar i aconseguir l'acreditació». La Seu també forma part de Cases d'Oliba, un projecte del bisbat de Vic, que coordina ella mateixa i que treballa en xarxa amb totes les esglésies del bisbat obertes, amb activitats i programació de visites. D'altra banda, tots els bisbats de Catalunya treballen per donar a conèixer el

patrimoni, mitjançant Catalunya Sacra. «Hi ha des del temple de la Sagrada Família a les esglésies romàniques de la vall de Boí». «La idea és que la Seu formi part de la xarxa cultural de Manresa», diu Codinach, que explica que es fan moltes activitats de col·laboració, en col·laboració amb Turisme i Cultura de l'Ajuntament, amb el Consell Comarcal del Bages i també amb Manresa 2022.

Una de les activitats que s'ha potenciat darrerament és la realització de concerts de gran format al temple. Precisament, l'Escolania de Montserrat va començar la seva gira a la Seu, amb un concert el dia 25 de març, de la mà de Manresa 2022, amb què es commemora l'estada d'Ignasi de Loiola a la ciutat, ara fa 500 anys. I el dia 3 d'abril, Jordi Savall, al capdavant de la vintena de músics de La Capella Reial de Catalunya i Hespèrion XXI, ha estat a la basílica –condicionada acústicament per a l'ocasió–, també en el marc dels actes de Manresa 2022. «De vegades –comenta Codinach– ens arriben queixes, però sempre demanem respecte pel que significa actuar en un recinte com la Seu, i en alguns casos s'opta per no fer segons quines activitats». D'altra banda, preveuen tirar endavant alguna proposta per donar a conèixer el fet religiós entre els joves o a persones d'altres confessions.

Una altra via per obtenir recursos, com esmenta també mossèn Joan, és la dels rodats de pel·lícules que tenen com a escenari Manresa. La Seu s'ofereix en el catàleg de la Manresa Film

Commission, que es coordina des de l'Ajuntament, i a més dels que ja s'han anat fent fins ara hi ha un rodatge previst per al mes de maig. Codinach comenta que sempre vetllen per la qualitat del guió en tots els aspectes, «per evitar sorpreses, tenint en compte que es tracta d'un temple destinat al culte».

Una institució musical amb **més de 400 anys d'història**

La Capella de Música de la Seu té més de 400 anys d'història. Carme Alarcón, presidenta des del 2006, hi va entrar «el 22 de novembre de 1975, en el funeral per Franco!». Ens explica que tenen documentació escrita, recollida per Sarret i Arbós, des del 24 d'agost de 1611. Llavors els cantaires només podien ser homes «i les dones cantaven en un cor parroquial, perquè no podien pujar al presbiteri. Els mestres de capella eren capellans i la seva feina era compondre i ensenyar l'escolania, que també era masculina». Amb el concili Vaticà II s'hi van incorporar les dones, i ara, per primera vegada, «tots els càrrecs són exercits per dones, perquè a més l'organista titular de la Capella és Montserrat Lladó Pla, tot i que Jordi Franch ho és de la Seu». Quan van celebrar els 400 anys, mossèn Valentí Miserachs en va fer l'obertura al Saló de Plens de l'Ajuntament i hi va haver un cicle de concerts amb artistes km 0, amb un concert de l'igualadí Jordi Savall, al Kursaal. «I quan van rebre la Medalla de la Ciutat vam tenir de ponent, Bernat Vivancos, exdirector de la Capella». També recorda que l'any 2012 van assistir a una audiència del papa Benet XVI.

Mireia Subirana i Carme Alarcón davant l'espai que ocuparà l'orgue restaurat

Carme Alarcón

«Per primera vegada, tots els càrrecs són exercits per dones»

Mireia Subirana, actual directora de la Capella, s'hi va integrar el 2005 com a pianista acompanyant, amb Lluís Cano de director, i va rellevar Oriol Torras en la direcció l'any 2009, «en el pregó de la Festa de la Llum», recorda. Remarca que la Capella té un valuós fons, «que ara està digitalitzant la musicòloga Glòria Ballús», pel fet que tots els mestres eren compositors i feien d'organistes, i totes les composicions es guardaven a l'Arxiu de Manuscrits de la Capella de Música, situat a la sala d'assaig del cor; «hi ha estudiosos que consulten aquest arxiu, que no ha sofert tantes incidències com l'arxiu general». La Mireia, que treballa com a mestra de llenguatge musical i secretària acadèmica de l'Escolania de Montserrat, té tota la família vinculada a la Seu i per a ella és un plaer ser-hi. «És un lloc ideal per cantar, la sonoritat ens ajuda molt. Quan actuem fora encara ho valorem més», diu. I ens explica que, com que els cantaires es situen darrere l'altar i no es veuen, hi ha gent que els ha dit alguna vegada que es pensaven que les cançons procedien d'un CD.

Mireia Subirana

«Com que cantem darrere l'altar, hi ha gent que es pensa que les cançons venen d'un CD»

Actualment són una trentena de cantaires, tot i que havien estat cinquanta, però «és complicat trobar relleu, pels

compromisos que té la gent i el sacrifici que exigeix». A més, les funcions de la Capella són bàsicament les d'actuar en els actes religiosos solemnes, «que cauen a l'estiu i per festes: Festa Major, Nadal, Setmana Santa... I la gent ha d'estar disposada a aguantar una missa, el sermó; no tothom és religiós...», ens diu la Carme. També fan *bolos* pels pobles de la comarca, amb concerts de música religiosa, però també tradicional. «Fem els que podem, perquè hem d'adaptar-nos al calendari litúrgic i hem d'anar variant les peces», explica. Per a les beatificacions dels tres frares caputxins els van demanar un programa especial, que van haver d'aprovar des de Roma. I per la Fira de l'Aixada s'han vestit de monjos alguna vegada per cantar el Llibre Vermell de Montserrat.

Ara estan immerses en la campanya de restauració de l'orgue, que es va dur de Montserrat l'any 1957. «És la veu de la Seu i ha acompanyat els casaments i els funerals de molta gent», ens diu la Mireia. Tot va començar quan Marcel Martínez, assessor musical, venia des d'Alemanya per a la missa de Festa Major i es queixava que sonava malament: «Això a Alemanya no passa», els deia. I a la Seu els deien que «les pedres eren més importants». Fins que, fa tres anys, pel Festival AIMS, Foundation-Academia Internacional de Solsona, l'organista que van fer venir es va negar a tocar-hi. «Va quedar clar que no érem només nosaltres les que ens queixàvem, i la Seu va quedar malament. Va ser quan es van posar les piles», diu la Carme. La Mireia recorda que s'hi havia anat fent microreparacions, però

Visita al taller de l'orguener Carlos M. Álvarez, a Vil·lel (Terol)

l'orguener els va dir que el problema era massa gros, «El *secret* (l'ànima) s'havia de canviar, perquè la fusta estava esberlada, l'havien omplert de pasta...». Reparar-lo era caríssim, gairebé tant com fer una restauració completa.

Després d'un seguit de sondejos, Marcel Martínez els va recomanar el taller de Carlos M. Álvarez, a Terol. I van optar per aquest prestigiós orguener. La campanya per restaurar l'Orgue del Cor de Catalunya està en marxa, «és l'únic al Bages d'aquesta categoria», remarquen. El 18 i 19 de març, una expedició de 41 manresans va viatjar a Terol per poder veure les entranyes de l'orgue, que s'havia desmuntat el gener de l'any passat per traslladar-lo al taller d'Álvarez. «La gent va descobrir l'interior i alguns cantaires es van emocionar». L'arribada es preveu per al 21 d'abril. Es muntarà durant set setmanes, hi haurà dos mesos d'adaptació, sense gent, i el concert inaugural es farà el 15 d'agost, per la Mare de Déu de l'Alba, festa de la patrona de la Seu, amb benedicció inclosa. «Hi ha un protocol litúrgic per beneir-lo; és com si fos un nen!», remarca la Mireia.

La Seu de Manresa i el seu patrimoni musical

La col·legiata basílica de Santa Maria de la Seu és el centre espiritual més important de Manresa, el més emblemàtic i una joia del gòtic català, amb un important patrimoni musical: l'orgue (documentat des de 1484); la Capella de Música (fundada el 1611) i un important fons de partitures manuscrites i impreses, de compositors catalans i universals (segles XVIII-XX), i especialment conserva composicions dels mestres de capella i organistes que hi ostentaren aquests càrrecs. La més antiga és el Responsori de Matines de Nadal, *Verbum caro* (datat el 1733), a sis veus i acompanyament (E- MANs 633), escrit per Josep Masvasí, que fou mestre de capella de la Seu manresana durant 31 anys (1731-1762).

Actualment, el més visual és l'orgue de tubs de l'orguener italià Silvio Puggina Felisati –construït l'any 1922–, que fou comprat al Monestir de Montserrat, ja que l'existència el varen cremar per la Guerra Civil. La seva arribada es va celebrar amb un concert de l'organista caputxí Pare Robert de la Riba, conjuntament amb l'Orfeó Manresà, dirigit pel mestre Agustí Coll (18.01.1959). Des de llavors col·labora esplèndidament a donar relleu a les celebracions litúrgiques. Però estava deteriorat pel pas del temps, i per això s'està acabant una important restauració amb ampliació de registres, en el taller de Carlos M. Álvarez. La previsió és que pugui sonar en la festivitat de la patrona, la Mare de Déu de l'Alba (15 d'agost), i enriquir la celebració de la Missa solemne en honor als patrons de Manresa, Santa Agnès, Sant Maurici i Sant Fruitós, per la Festa Major, acompanyant els cants de la Capella de Música que, malgrat les problemàtiques viscudes, s'ha adaptat als temps, es manté activa i continua donant relleu a les festivitats religioses.

A més de l'Arxiu de Manuscrits Musicals, l'Arxiu de la Seu conserva documentació dels segles XI-XX, principalment del Capítol de Canonges i de la Comunitat de Beneficiats, i ofereix nombroses referències i informacions de la *vida musical* existent. A final del segle XIX, els historiadors Leonci Soler March i Joaquim Sarret i Arbós es van ocupar de les tasques de la catalogació, que l'actual arxiver, Abel Rubió, actualitza tècnicament. La seva consulta, juntament amb les explicacions del Dr. Josep Maria Gasol, llavors responsable de l'Arxiu, em van servir per a la meua tesi doctoral: *La Música a la col·legiata basílica de Santa Maria de la Seu de Manresa: 1714-1808. Dades documentals per a la seva reconstrucció amb una aproximació al repertori litúrgic conservat* (UAB, 2004).

Per donar a conèixer i preservar aquest fons musical, estic fent la seva catalogació seguint les Normes del RISM-*Répertoire International des Sources Musicales*, organització internacional que té l'objectiu de documentar exhaustivament els fons musicals que es conserven a tot el món, per protegir-los i posar-los a disposició de músics i intèrprets. És un treball tècnic entretingut i delicat, però és una satisfacció donar a conèixer compositors, que no estan en els diccionaris, i obres que realment són úniques. Per altra banda, els incipits musicals que s'hi anoten també ajuden a conèixer el nom de l'autor d'un nombre bastant rellevant de les partitures anònimes existents. Per això, la meua finalitat és la conservació del patrimoni musical manresà, deixar constància d'autors i obres, i col·laborar en la història musical de Catalunya.

Glòria Ballús Casólvira, doctora en Musicologia

La restauració, un llarg procés que té la continuïtat encaminada

El 2001 es va presentar el pla director de Francesc Xavier Lasarta per rehabilitar l'edifici gòtic i es va aconseguir signar el primer conveni. Des de llavors hi han

participat el Bisbat de Vic, l'Ajuntament de Manresa, la Diputació de Barcelona i, puntualment, la Generalitat de Catalunya. Actualment, coberta i terrats ja estan consolidats i es treballa en els vitralls. Els inferiors ja estan restaurats. La

pedra sorrenca s'ha substituït per pedra de Rocafort i de Calders i de Monistrol de Calders, que és més sòlida.

Jaume Soldevila Segura és arquitecte i l'actual director de les obres de restauració de la Seu. El seu pare, Jaume Soldevila Ribera, arquitecte tècnic, n'és el director d'execució des de l'any 1987, quan Francesc Xavier Lasarta era el director de les obres i li va demanar si volia formar part del seu equip. «Vam començar pel sota claustre, on vam fer un accés al lapidari i la restauració de la porxada del claustre romànic. També vam restaurar i dignificar en l'entorn de la capella dels Favets, barroca, de les poques de Catalunya que té lluernia, i el claustre». En les excavacions van trobar tombes antropomòrfiques, visitables per part dels estudiosos, «i en una hi havia un esquelet amb una fletxa clavada en un os de la cama», recorda.

El pla director va fent camí, però el procés és lent i els recursos limitats. Aquest any només s'haurà pogut fer la restauració d'un vitrall de l'absis, situat sobre la capella de Sant Marc i presidit per la figura de Sant Mateu. «L'any anterior vam acabar els contraforts, amb les gàrgoles i magolles, els arcs bote-rells de sobre i els murs de la façana sud, fins als terrats del primer nivell», expliquen. Ara entraran a treballar a la nau central, en els murs i els vitralls. Cal tenir en compte que des que es va restaurar el vitrall del portal de Santa Maria la tècnica s'ha anat perfeccionant. «El vitraller, que és de Barcelona, extreu el vitrall, se l'emporta i substitueix les parts que s'han fet malbé. I al davant s'hi posa un vidre de protecció, que deixa passar la llum».

Jaume Soldevila Segura i Jaume Soldevila Ribera al terrat de la Seu

Soldevila Ribera «La feina de picapedrer és una filigrana i per això solien signar la seva obra»

El més complicat és el tractament de la pedra que es va fer servir per a la construcció de la Seu, que era sorrenca i amb la humitat del riu s'havia erosionat molt i està força mal conservada. En aquest sentit, Soldevila Ribera remarca que per sort compten amb un equip molt preparat, format per l'empresa constructora Cots i Claret, que amb els seus especialistes fan els canvis i la col·locació de pedres noves, i el picapedrer Josep Pascual, que talla la pedra necessària al taller, on també ha fet de nou o restaurat *in situ* gàrgoles, pinacles, magolles i la traseria dels vitralls. «La feina de picapedrer és una filigrana i per això de vegades solien signar la seva obra».

Soldevila Segura «Hi pots llegir les diferents etapes de construcció. L'edifici mateix explica la seva història»

Soldevila Segura explica que sovint troben que les filades no lliguen i es veuen les fases, «hi pots llegir les diferents etapes de construcció. L'edifici mateix explica la seva història». Ara estan en la fase de preparar el projecte nou per a aquest any, en què es restaurarà la part baixa del mur sota del vitrall i l'arc botereu del costat, que mostra una petita esquerda de separació del mur de la nau. Però la més atractiva «serà la part de la

nau central on els dos últims finestrals estan tapiats i queden per fer les traceries i els vitralls».

La conclusió de Soldevila Segura i Soldevila Ribera és que hi ha molta feina per fer i calen encara molts recursos. L'avantatge és que ara hi ha un camí obert per continuar la restauració «del monument medieval més important de la Catalunya Central», en paraules de l'arquitecte Lasarta, i «una de les naus més amples d'Europa, després de les de Girona i Mallorca», segons ens diu l'arquitecte Soldevila Segura.

El lloc ideal per fer-hi excavacions arqueològiques

Lluís Guerrero Sala és metge, especialista en Angiologia i Cirurgia vascular, i entre altres coses soci fundador de l'Associació d'Arqueòlegs de Catalunya i de l'Associació Catalana de Paleopatologia. Col·laborador habitual del Servei d'Arqueologia de la Generalitat, ha dirigit moltes excavacions oficials i ha estat vicepresident de la junta de l'Associació d'Amics de la Seu, on ha estat vinculat durant més de trenta anys.

Lluís Guerrero «L'arqueologia de la Seu és la del Puigcardener; vora un riu i elevat, un terreny propici per a ocupacions humanes»

Guerrero explica que l'arqueologia de la Seu és la del Puigcardener, vora un riu i elevat: «un terreny propici per a ocupa-

cions humanes». Ja havia participat en les excavacions de la necròpolis neolítica de les Marcetes (4.000 anys aC), però remarca que les balmes del Cardener segurament s'havien ocupat ja des del paleolític. I al Puigcardener hi ha proves d'ocupació ibèrica des del segle V aC, amb materials similars als del carrer Arbonés. Per tant, «potser era el mateix nucli de població». També hi ha troballes de mossèn Santamaria –una necròpolis tardoromana– davant de l'escalinata de la façana de la basílica. «Amb la colonització carolíngia de tot el país, en l'època de l'abat Oliba –continua Guerrero–, es consoliden els nuclis de població i el precepte del rei franc Odó I (any 889) parla de Gomard, bisbe de Vic i de Manresa». I més tard ja apareixen notícies d'una urbs amb poder civil, amb el castell del rei i el poder eclesiàstic. La primera església del segle IX es reforma el segle X i el 1020, amb l'abat Oliba, es fa una redotació i es reestructura en estil romanicollombard; «Encara en queden traces».

Dels segles IX, X i XI es conserva una part de la necròpolis als sota claustres, «on en sondejos durant les obres es van trobar estrats amb algun enterrament amb restes humanes, que vaig poder estudiar i publicar-ne els resultats». Al terra de la capella dels Favets també va aparèixer un conjunt d'enterraments per estrats «i en la tomba número 14 vam trobar les restes d'una dona d'entre 50 i 60 anys, que tenia un seguit de tares, però va morir d'una sageta, darrere el genoll dret. Hi vam trobar la sageta i per la tipologia del sepulcre era del segle XII

Lluís Guerrero al costat de la làpida del comte d'Eck, al sota claustre

o XIII. Ho vaig publicar en un Congrés Nacional d'Història de la Medicina i en un congrés estatal de Paleologia (2009)».

Lluís Guerrero també va redactar l'any 2013 l'informe sobre les restes del canonge Mulet, un any després de l'incendi de la nit de Santa Llúcia. I el 2014, l'estudi antropològic de les restes humanes de la làpida sepulcral del comte d'Eck. «No sabem si són seves, tot i que jo penso que no ho són», diu. Sobre el canonge Mulet, el Dr. Guerrero remarca que «es tracta d'un personatge extraordinàriament interessant per a la història de Manresa. Podria ser un fill tardà o un net d'algú que va viure el Miracle de la Llum! Ara les restes són en una urna i es podria fer un estudi amb carboni 14 per determinar-ne l'edat, «però després de l'incendi el resultat podria quedar totalment desvirtuat». En l'estudi, promogut pel Servei d'Arqueologia, Guerrero constata que les lesions que tenia el cadàver eren compatibles amb la descripció de com el van ferir; «puc aportar l'edat de naixement, perquè se sap que el van assassinar l'any 1428».

Queden pendents moltes obres a l'entorn de la Seu i del parc, i també se n'hauran de fer per rehabilitar el Palau del Bisbe. I el doctor Guerrero adverteix que són llocs per fer-hi excavacions arqueològiques, «de fet, és obligat per llei». I és que, com a Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN), la Seu i el seu voltant són una zona de tutela especial. Ell mateix recorda que quan es va ensorrar una part de la muralla es

Sepulcre del Canonge Mulet, obra de Josep Sunyer (1719)

va excavar i en van sortir restes d'un cementiri de l'època de les epidèmies dels segles XIX i XX. Guerrero també vol fer constar, finalment, que en els darrers anys el Servei de Patrimoni del bisbat de Vic hi potencia la intervenció i té interès a fer-la conèixer: «Hi hem guanyat tots; el bisbat té un patrimoni extensíssim, però a la Seu s'hi ha notat». Cal esperar que això contribueixi a fer-la més coneguda entre visitants i manresans, perquè, com ens comenta, s'ha trobat molts manresans, «fills de la ciutat» que li han confessat amb un cert rubor que «no hi ha estat mai».

Cinquanta anys fent de corcó i posant-hi el coll

Els Amics de la Seu es van constituir el 22 de maig de 1971 i des de fa cinquanta anys vetllen per la conservació i el foment del coneixement de la basílica. L'arquitecte Francesc Rafat, que va

agafar el relleu de Maria Pilar Pla l'any passat, n'és l'actual president. L'activitat més propera és la de preparar la instal·lació de l'exposició *La Seu de Manresa, 700 anys. De Berenguer de Montagut a Gaudí*, patrocinada pel Col·legi d'Arquitectes, que ja es va mostrar a la casa Lluvià i ara quedarà emplaçada a l'Espai Oliba, al sota claustre, amb motiu de la commemoració dels 700 anys de la signatura del contracte amb Berenguer de Montagut, «que anirà acompanyada d'un seguit de conferències que s'estan acabant de preparar», comenta Rafat. Cada any organitzen el Dia de la Seu, el segon diumenge del mes d'octubre, amb l'objectiu d'obrir-la a tots els manresans, i amb els fons aportats pels seus associats van fer també la inversió inicial per començar la campanya de restauració de l'orgue. «Tot costa, perquè cada any tenim baixes, a causa de l'evolució generacional».

Francesc Rafat al Baptisteri, projectat per Alexandre Soler i March, segons la idea d'Antoni Gaudí

Francesc Rafat «Hem de vetllar per la rehabilitació de la basílica i fer de corcò davant del bisbat i les institucions»

Una de les seves funcions principals és la de vetllar per la rehabilitació de la basílica i fer de corcò davant del bisbat i les institucions. L'entitat va empènyer per aconseguir el primer conveni per a la rehabilitació de la Seu i malgrat els temps que corren es va renovant. En aquest sentit, Rafat manifesta la satisfacció per la feina actual de l'arquitecte Jaume Soldevila Segura i l'aparellador Jaume Soldevila Ribera, i també de la feina inicial de l'arquitecte Francesc Xavier Lasarta, autor del pla director. «Per sort, ara la gestió està força ben encaminada», diu.

En l'any del cinquantenari de l'entitat, a més de destinar una part dels fons a donar una empenta a la restauració de l'orgue, també han pagat les vitrines dels Cossos Sants (Maurici, Fructuós i Agnès), «que són uns objectes valuosos, obra d'Enric Lloreda (s. XVII) i es feien malbé, perquè cada any per la Festa Major es baixaven per les escales del museu per fer la processó. Les va restaurar l'argenter Cucurella i pesen 25 quilos cada una. Vam assumir-ne la protecció i ara són a la cripta, sota l'altar major».

Aquest any, dins dels premis Lacetània, convocaran la primera edició del Premi Berenguer de Montagut per a estudis sobre la Basílica de Santa Maria de La Seu

Vitrina i arquetes dels Cossos Sants

de Manresa, dotat amb 1.000 euros, per a un treball de recerca o de divulgació. Poden optar al premi tots els treballs que versin sobre arquitectura, art, música, religió, història i de tots els valors culturals emmarcats en la basílica de La Seu de Manresa. I fa sis mesos van publicar el llibre *La Seu, 700 anys d'història*, editat en col·laboració amb el Col·legi d'Arquitectes i el Bisbat de Vic, i tenen altres projectes pendents com ara l'edició d'un llibre sobre Berenguer de Montagut i els mestres catalans, «tot i que està encallat, en espera de trobar els recursos necessaris», diu el president de l'entitat.

Mitja vida dedicada a la Seu i el seu món

Ramon Prat Perramon va entrar als Amics de la Seu l'any 1987, perquè Jaume Soldevila Ribera li ho va demanar. N'és el secretari des de fa anys, amb diverses presidències, i té al cap moltes curiositats que amaga l'entorn de la basílica. Ha fet moltes vegades de guia per a visitants, sobretot quan no n'hi havia de professionals. Ara, amb la incorporació de Mete Codinach a la gestió de

l'equipament i el servei de guies municipals i del Museu Comarcal les coses han canviat positivament, tot i que ell ho fa esporàdicament quan li ho demanen. Prat, com altres persones amb qui hem parlat, és conscient que «la Seu és força desconeguda pels manresans i també per la gent que ve de fora, que la confonen sovint amb la Cova. Quan la visiten –ara, amb els 500 anys de l'arribada d'Ignasi de Loiola en venen molts– se sorprenden perquè veuen una arquitectura singular, amb moltes obres d'art a l'interior». «De vegades encara hi ha qui em demana pel túnel que segons la llegenda urbana travessaria fins a la torre de Santa Caterina!», s'exclama.

Ramon Prat «De vegades encara hi ha qui em demana pel túnel que, segons la llegenda urbana, travessaria fins a la torre de Santa Caterina»

La Seu es pot visitar cada dia i sempre ve poca o molta gent. «Els caps de set-

Ramon Prat davant del retaule del Sant Esperit, de Pere Serra (1394)

mana i els estius en ve molta més», diu. En aquest sentit, els Amics de la Seu s'encarreguen d'editar i actualitzar les guies. «En tenim fins i tot en eusquera... i ara en tindrem en italià, perquè hem constatat que són molt sensibles a demanar la informació en la seva llengua», ens diu el Ramon. Sobre Berenguer de Montagut, ens explica que «es dona el cas que no se sap on va néixer. Va venir a Manresa perquè li van encarregar el Pont Nou i la Seu, i al mateix any, el Carme. Sembla que també va intervenir a la catedral de Mallorca –hi ha qui ho posa en dubte per l'edat, però a Mallorca ho tenen per força segur. Són dos temples únics, amb arcbotants dobles, que donen la sensació de costelles d'un vaixell al revés».

Prat recorda com des dels Amics de la Seu, amb la presidència de Ramon Busquet, l'any 1998, van detectar els primers problemes estructurals. «Per la Puríssima, l'arquitecte havia vist que havia caigut morter i l'arc no feia presagiar res de bo i, en la Missa del Gall que es va retransmetre per TV3, els focus van posar en evidència les esquerdes i que l'arc estava a punt de col·lapsar. A l'absis també hi havia una esquerda. Va ser quan es va engegar la campanya Salvem la Seu». Les obres les va començar Pere Sobrerroca i després ho va entomar Cots i Claret. Els estudis van confirmar que alguns arcs s'estaven obrint, «feien l'efecte ferradura», diu. La rehabilitació va començar per les obres de consolidació de la coberta i el reforç dels contraforts de la façana

sud. «La coberta de la nau es va cobrir amb una solera de formigó, que hi va donar consistència». Prat es lamenta, això sí, de l'estat de l'estat del museu, «sense vigilància i amb un accés criminal, encara que sigui una escala de cargol molt maca, obra d'Alexandre Soler i March». Quan s'instal·li el frontal florentí en una de les capelles laterals de la nau central i es baixi també el Sant Crist romànic, només hi quedarà orfèbreria i reliquiari i les pintures sobre la vida del canonge Mulet.

Entre les curiositats que amaga la Seu, Prat ens relata la història d'una jove santa Clara momificada, procedent d'Itàlia, que abans tenien en una casa del carrer de Sobrerroca, i que amb la mort dels propietaris es va traslladar a la basílica. Ara és sota d'un altar en un espai amb ornaments religiosos que s'obre a mig pujar l'escala de cargol del campanar. O el cas de la tomba del comte d'Eck, general major dels exèrcits austriacistes al baluard de Cardona, mort a l'hospital de Sant Andreu de Manresa. La làpida mortuòria es conservava fins no fa gaire en un angle del claustre i s'ha traslladat fa poc al sota claustre. «Sembla, però, que les restes serien enterrades en la tomba del paborde Llagostera», ens diu.

Un arxiu amb documents del segle XI i el contracte de Berenguer de Montagut

L'Arxiu de la Seu ocupa una sala i un pis superior, amb 150 metres lineals, a la baixada de la Seu, núm. 3, des del

1986, i conté un fons documental de més de tres-cents pergamins, còdexs, quaderns i mig miler de lligalls des del segle XI fins al XX, tots ells de molt divers contingut i procedència. La seva gestió corre a càrrec del Capítol de Canonges, que l'estiu del 2017 va contractar com a arxiver Abel Rubió i Serrat, de l'Esquirol (Osona) i llicenciat en Història i Màster en Arxivística i Gestió de Documents. Al llarg dels segles els fons han sofert vicissituds diverses, com ara l'incendi durant la Guerra dels Segadors, en què es va perdre bàsicament la documentació més antiga (pergamins i altres títols de propietat). Una altra pèrdua important es va produir durant la Guerra Civil, bàsicament l'arxiu parroquial de Santa Maria: sobretot llibres sacramentals (de baptismes, matrimonis i òbits).

Des del bisbat es volia que algú assumís la gestió i que estigués obert a la consulta. De moment es pot consultar cada dissabte, de 9.30 a 13.30 h, i hi passen des d'investigadors especialitzats a persones que fan recerques personals concretes. «Mossèn Gasol va ser tota una institució i hi va tenir un paper molt rellevant. Va fer possible que la documentació es conservés fins ara. També és molt important la feina de l'historiador i arxiver Joaquim Sarret i Arbós», explica l'Abel, per a qui una de les satisfaccions més grans és que poder ser útil per a altres investigacions. «Recordo, per exemple, el cas d'un estudiós de Barcelona que feia un treball sobre un enginyer que havia passat per aquí», diu.

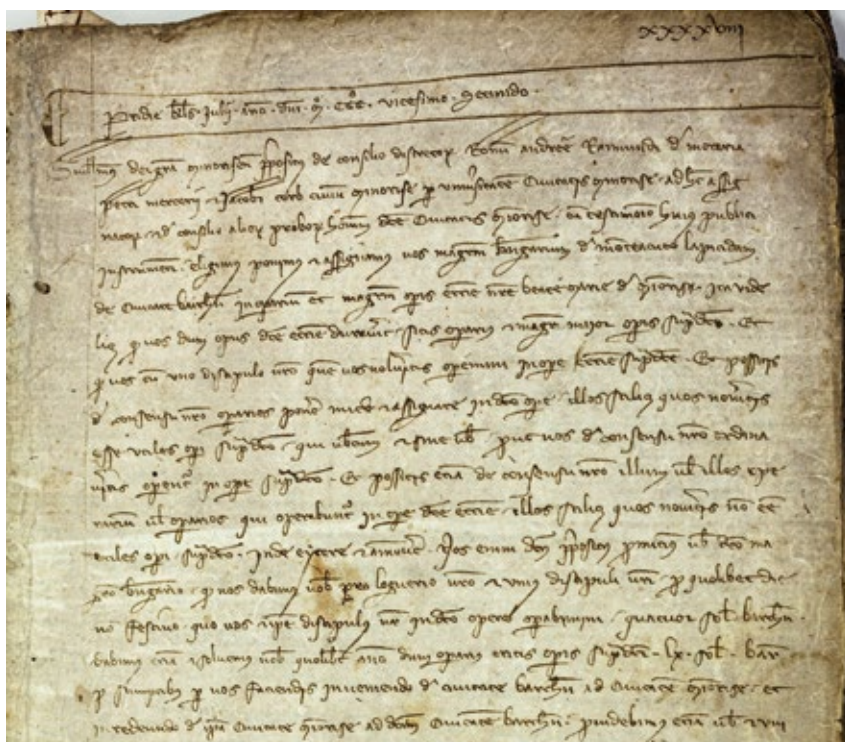
Abel Rubió amb el Llibre del Paborde que conté la còpia del contracte de Berenguer de Montagut

Abel Rubió

«Tenim documents medievals en paper que són dels més antics de Catalunya»

Els pergamins més antics que es conserven, bàsicament escriptures de propietat de les institucions, pabordes i beneficiats, són dels segle XI, d'abans de la canònica del segle XII. També n'hi ha dels segles XII i XIII, que és quan la documentació comença a ser més voluminosa i en format paper, i especialment la corresponent al segle XIV. Dels fons existents, que cal mantenir en condicions òptimes, Abel Rubió destaca la documentació de la cúria del Veguer, la institució més propera al poble i que implantava justícia; «es conserva documentació judicial dels segles XIV al XIX, del veguer i del corregiment, i és molt remarcable la documentació notarial, encara que una part és a l'Arxiu Comarcal. Hi ha documents medievals en paper que són dels més antics de Catalunya». Una part dels pergamins del 1066 fins al 1099 es van recollir en la *Miscel·lània d'Estudis Bagencs* (*Homenatge a Josep Maria Gasol Almendros*), editada el 2020 pel Centre d'Estudis del Bages.

Però una de les joies de l'Arxiu, que aquest any és d'especial actualitat, és la còpia del contracte de Berenguer de Montagut, signat el 30 de juny de l'any 1322, ara farà 700 anys. Es tracta d'una còpia inserida en el Llibre III del Paborde, ja que l'original no s'ha conservat. L'Abel ens mostra el document, escrit en llatí, i en remarca frases com

Còpia del contracte de Berenguer de Montagut conservada a l'arxiu

«*exn duo*» (que se'n facin dues còpies), i també la llista de les persones que fan donacions en sous per a la construcció de la basílica. Tot i que la documentació no està digitalitzada –no hi ha recursos per fer aquesta immensa feina i els llibres no estan sistematitzats– sí que hi ha un llistat amb la documentació existent. Cal dir, finalment, que la singularitat d'aquest arxiu es deu al fet que la Seu és un cas especial, pel fet de ser col·legiata i tenir un capítol de canonges, encara que no sigui catedral. «És per això que tenim aquest arxiu», conclou l'Abel.

Els Favets, una confraria amb 533 anys d'història

Cada altar de la Seu corresponia a una confraria i actualment entre les que es mantenen vives hi ha la del Sant Crist, que participa en la processó del Divendres Sant i durant la Quaresma fa un viacrucis per la basílica, cada diumenge; la del Pilar i la de la Reial Confraria de la Puríssima i Immaculada Concepció de Maria, fundada pels consellers de la ciutat l'any 1489 i coneguda popularment per la dels Favets, arran del plet entre els canonges de la Seu i els de la catedral de Vic, que pretenien cobrar

Xavier Riera davant l'altar de la capella lateral de la Puríssima

dels pagesos manresans el delme –contribució eclesiàstica consistent en una desena part dels fruits– i va comportar que una part de manresans, sobretot dels barris de Valldaura i sector de les Barreres, batejats com a *tremendos*, s'enfrontessin als canonges, mentre que al barri de les Escodines predominaven els pagesos partidaris respectar els drets dels canonges i van ser batejats com a *favets*. L'historiador i canonge Josep Maria Gasol va escriure el llibre *Història dels Favets de Manresa*, reeditat l'any 2014 per la confraria. La confraria dels Tremendos, oficialment de la Santa Creu, tenia com a seu la desapareguda església de Sant Pere Màrtir, a la plaça de Sant Domènec, i posteriorment a Crist Rei, i amb la seva bandera vermella desfilaven fins fa ben poc en la festa de la Divina Pastora.

Xavier Riera és el tresorer –anomenat formalment *receptor*– de l'entitat i també és president en funcions de la confraria dels Favets, després de la mort, l'any passat, de Josep Maria Ballonga. Explica que l'activitat principal actual d'aquesta institució religiosa és la novena, que es fa per la festa de la Immaculada i la *pasada* de la imatge de la mare de Déu pels carrers de les Escodines i el barri vell. «Ara arribem fins al Born i la Muralla», ens diu. Durant la passada, era habitual que els portants de la bandera blava de la verge la fessin pujar amunt pels pisos de les cases, perquè els fidels la poguessin estimar. Tradicionalment, acompanyen el seguici els trabucaires, que també la tenen com a patrona (també ho és

del gremi de detallistes de la ciutat). A més de la bandera, acompanya el seguici un penó petit, portat per una persona destacada per algun motiu: «L'any passat el va portar Francesc Rafat, president dels Amics de la Seu, amb motiu dels 50 anys de l'entitat».

Xavier Riera
«Som uns 500 confreres N'hi ha que ho són per motius religiosos i d'altres per arrelament a la ciutat»

La novena es fa a la capella dels Favets, situada al mig del claustre d'estil neoclàssic. És també del mateix estil (1803), però conserva el portal d'una capella anterior de mitjan segle XVI i es va reconstruir l'any 1993, juntament amb el claustre. «Molts confreres s'hi havien casat», diu Riera. L'any 1954 es va fer l'altar lateral a la nau central, dedicat a la Immaculada, amb les dues banderes de la batalla del Bruc a cada banda. «Ara estem fent campanya per restaurar-les, juntament amb els domassos de la paret». Cada any conviden un capellà de Manresa o de fora de la ciutat a oficiar la missa «i l'any 1989 hi va assistir el nunci apostòlic, amb motiu dels 500 anys de la institució». Riera, que també és president del Grup d'Adoració Nocturna, fundat l'any 1952, arran del Congrés Eucarístic, comenta que «l'objectiu de la confraria dels Favets, formada actualment per uns 500 membres o confreres, és mantenir la tradició. N'hi ha que ho són per motius religiosos i d'altres per arrelament a la

ciutat, tot i que alguns visquin fora».

La història de la Reial Confraria de la Puríssima Concepció està lligada al canonge Francesc Mulet. En vida de Mulet, a primers del segle XV, hi va haver unes fortes controvèrsies entre els canonges per la successió del paborde, perquè alguns pretenien que el successor fos l'abat de Santa Maria de l'Estany i altres acceptaven el nomenament d'un company de la comunitat manresana. El canonge Mulet n'era un dels partidaris i el capdavanter de l'altra facció era Romeu Planes. El cas és que el dia 8 de setembre de 1428, mentre estava reunit el capítol de canonges i en plena discussió, va comparèixer el pare de Romeu Planes, Francesc Planes, procurador fiscal de la cúria del Veguer i del Batlle de Manresa, i va matar el canonge Mulet amb l'espasa. Seixanta anys més tard, el conseller en cap de la ciutat, Pere Ferreres, que havia estat testimoni del crim, va declarar davant del tribunal eclesiàstic que, un cop amortallat el canonge, van veure que aquest parlava amb veu ferma i demanava que l'alcessin. Un cop aixecat, va dir que ell havia estat dut a judici i condemnat a mort eterna perquè havia tingut una opinió dolenta sobre la Verge Maria i perquè segons ell era concebuda en pecat original, però abans de morir volia que mai ningú tingués aquesta opinió. La història la recullen els quadres que es van fer pintar expressament per perpetuar-ne el record, que també és present en el sepulcre barroc instal·lat actualment en un lateral de la nau central.

Visites i activitats

El nombre de visites al recinte de la Seu, que l'any 2019 havia arribat a 19.524, amb una mitjana mensual de 1.627, va patir un descens lògic durant els dos anys de pandèmia. Durant el 2020, es va reduir a 8.756 i el 2021 la xifra va augmentar fins a 13.976. Aquest any, ens comenta Mete Codinach que han augmentat considerablement les visites –durant febrer i març s'ha arribat a superar els 2.000 visitants mensuals–, fet que atribueixen «a les ganes de sortir que té la gent i també a la coincidència amb l'Any Ignasià».

Visita teatralitzada per la Fira de l'Aixada

A més de promoure les visites teatralitzades, el microteatre en diferents espais, les conferències a la sala Gòtica i els concerts diversos, la Seu s'ofereix també com a *plató* en el catàleg de la Manresa

Escenes de microteatre a la sala Gòtica, la capella dels Favets i l'Espai Oliba

Film Commission, que es coordina des de l'Ajuntament de Manresa, i aquests són els rodages que s'hi han fet darre-rament: **Hache**, produïda per Netflix i dirigida per Verónica Fernández, Jorge Torregrossa i Fernando Trullols (febrer de 2019), **Xtremo**, dirigida per Daniel Benmayor, produïda per Showrunner Films Entertainment per ser emesa a Netflix, amb les intervencions d'Óscar Casas i Andrea Duro, entre d'altres (novembre de 2019); **Joc de cartes**, programa emès per TV3 i produït per Magnolia (setembre de 2020), i **A cie-gas**, produïda per Nostromo Pictures i dirigida per Àlex i David Pastor, amb Mario Casas com a actor protagonista (desembre de 2021).

Rodatge de Xtremo (novembre de 2019)

CENTRE DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA MONTSERRAT

SLC Manresa – SCC Bages · Passeig de Pere III, 68
Tel. 93 872 17 07 · manresa@cpnl.cat
www.facebook.com/SLCdeManresa

«A l'abril cada paraula val per mil» torna als aparadors de Manresa

Com cada any per aquestes dates el CNL Montserrat organitza la campanya «A l'abril cada paraula val per mil», una activitat per fomentar l'ús i el coneixement de la llengua catalana d'una manera lúdica i a través de la complicitat del sector comercial. Enguany està dedicada a paraules que es fan servir poc, ja que la pèrdua d'aquests mots aboca la llengua a un empobriment progressiu.

També s'engega un concurs, que consisteix a respondre 25 preguntes i que es durà a terme del 19 al 30 d'abril a través del web del CNL Montserrat: www.cpnl.cat/xarxa/cnlmontserrat/

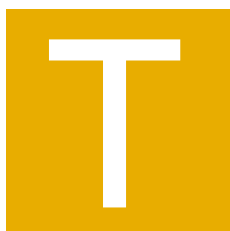

Mossèn Jacint Verdaguer, 40
Tel. 93 873 34 47 - Manresa

Cristina Correro Iglesias

Des de Nantes

«L'antiga seu del castell dels Ducs de Bretanya és una ciutat diversa i culturalment dinàmica»

Tinc 47 anys i soc professora d'universitat, casada i amb dos fills. Després d'haver viscut a Alemanya, al Regne Unit i a Catalunya, l'any 2016 la feina ens va portar a Nantes, França. El país el coneixíem bé, ja que el meu marit és

bretó, i els nostres fills sempre han crescut en un entorn plurilingüe i força internacional. Així que la nostra adaptació a la capital del Loira va ser molt fàcil. França és un excel·lent país per viure i treballar.

Com a Alemanya, els serveis públics francesos són fermes i l'atur escàs. Si es domina la llengua, la integració social i laboral és ràpida. Soc professora i vicedegana de relacions internacionals a la Nantes Université. No m'ha costat gens treballar en un entorn francòfon i m'agrada molt el que faig. També participo en l'àmbit associatiu i cultural de la ciutat de manera regular. Els meus fills tampoc no han tingut cap dificultat per adaptar-se a l'escola francesa i sempre tornen a Catalunya de bon grat.

Nantes és una ciutat diversa i culturalment dinàmica. Antiga seu del castell dels Ducs de Bretanya, està considerada com una de les millors capitals departamentals pel que fa a la qualitat de vida. És una ciutat poc densa, sostenible i amb una població que no supera els 300.000 habitants. A una hora de la costa bretona i a dues de París en tren (TGV), la capital del Loira disposa d'un aeroport a mida, d'un elefant de dotze metres, de múltiples parcs i de molta aigua. De fet, Bàrbara cantava fa anys *Il pleut sur Nantes...* I dono fe que és veritat.

El govern francès va gestionar molt bé la crisi sanitària. Podíem treballar en línia i els nens van tenir sempre escola. Inicialment, l'ensenyament s'impartia en línia i molt aviat van prioritzar el retorn als centres. També els supermercats i les llibreries es van adaptar ràpidament, i van oferir comandes telemàtiques. Van minimitzar d'aquesta manera el risc de contagis. A les escoles i a les universitats, les mascaretes i els gels són des de l'inici de la co-

vid gratuïts. Així com també ho són encara els tests PCR. És d'agrair aquesta agilitat i *savoir faire* en una situació d'emergència sanitària.

La nostra experiència a França és, doncs, molt positiva. Viure en diferents indrets d'Europa, saber-se comunicar i gaudir de contextos culturals diversos és una riquesa que ens ha fet créixer en tots els aspectes.

Cristina Correro Iglesias és professora i vicedegana de relacions internacionals a la Nantes Université (França)

Quan robots i humans treballen junts

Josep M. Macià Roldan, gerent i secretari tècnic del Col·legi d'Enginyers Graduats i Enginyers Tècnics Industrials a la Catalunya Central

ls robots van entrar a les fàbriques fa molts anys. Tradicionalment, s'han utilitzat per portar a terme tasques complexes i repetitives, i han substituït moltes vegades el treball humà. Amb la indústria 4.0, una nova onada de robots arriba a les empreses. Són els robots col·laboratius o *cobots*.

Que són els robots col·laboratius?

La robòtica col·laborativa és una de les tecnologies centrals de la indústria 4.0 i se centra a buscar la interacció entre els robots i els humans. A diferència dels robots tradicionals, els *cobots* no substitueixen les persones sinó que les ajuden en les seves tasques. Entre les seves característiques principals podem destacar que són capaços de veure i entendre el seu entorn, són flexibles –és a dir, poden portar a terme diferents tipus de tasques– i fàcils d'utilitzar, són senzills de programar i, en comparació amb els robots industrials tradicionals, són menys potents i més lents. Entre els beneficis que aporten els robots col·laboratius hi ha el fet que proporcionen un accés econòmic a l'automatització industrial, ja que permeten automatitzar parts d'una línia de producció sense haver de fer grans modificacions en la resta de la línia. També poden fer tasques que suposin riscos per a la salut dels treballadors o aquelles que requereixin temperatures extremes, peces tallants, productes tòxics, etc.

Com funcionen?

Els *cobots* funcionen sota un sistema de programació simple i d'integració de noves tecnologies. Operaris sense gaire experiència en programació poden programar ràpidament i de forma intuïtiva el procés que hagi de fer el *cobot* un cop posat a lloc. Aniran dotats d'una sèrie de dispositius que els fan segurs totalment alhora de compartir tasques i espais amb els treballadors, a banda que els seus moviments sempre seran suaus, lents i sense una força excessiva.

En quins sectors s'utilitzen més?

Els sectors industrials amb més presència de robots són

els de l'automoció, l'electrònica, el metall i la maquinària, i el plàstic. Es tracta una vegada més de sectors que ja feien ús dels robots tradicionals i que han estat també pioners a incorporar els robots col·laboratius. La previsió és que en d'altres sectors com el d'equipaments de transport experimentin un creixement important en el nombre de robots, mentre que en d'altres com el de l'alimentació, el tèxtil o la fusta la implementació serà més lenta. A Manresa ja n'hem pogut veure un funcionant dins un restaurant japonès, ajudant a la resta de cambrers!

Quins efectes poden tenir sobre l'ocupació?

S'ha parlat molt dels efectes que la robòtica tindrà en l'ocupació, especialment al sector industrial, però també en d'altres més vinculats als serveis a les persones. Un estudi fet pel Departament d'Indústria de la Generalitat estimava que un 35% dels treballadors catalans es dediquen a professions que, des del punt de vista tècnic, són susceptibles de ser automatitzades en les properes dècades. Però el mateix estudi conclou que no tots aquests treballadors han de ser necessàriament substituïts per robots. Segons els experts, les tasques amb més risc de desaparèixer són aquelles repetitives que no aportin valor i algunes de no rutinàries que poden ser programades. Però també es preveu que es creïn nous llocs de treball per a la gestió d'aquests robots i per això caldrà incidir en la formació i el reciclatge dels treballadors.

P

El mes de maig obrim local al costat mateix del pou ignasià!

Per guanyar visibilitat i millorar l'atenció als nostres lectors, ens traslladem als baixos del carrer de Sobrerroca, número 24.

L'adequació del local es finança amb aportacions particulars i la venda d'una nova Tassa del Pou, il·lustrada per Jaume Gubianas, que podeu adquirir a la nostra parada de Sant Jordi, al preu de 10 euros.

La inauguració de la nova seu es farà dins de la primera quinzena de maig.

I per Sant Jordi, us esperem al Passeig

Dissabte, 23 d'abril, serem al primer tram del Passeig, davant del Casino

Hi trobareu l'exemplar de maig, commemoratiu dels 35 anys de la publicació, les cobertes per enquadrar les revistes del 2021 i les tasses del Pou.

Per escollir les persones mereixedores dels premis Oleguer Bisbal d'enguany, podeu fer-nos arribar el vostre vot a la parada del Pou, entrant al nostre web (elpou.cat) o deixant-lo a la redacció de la revista, abans del 30 d'abril.

L'origen del Sacher

Blanca Soler

El pastís Sacher, conegut com Sacher-torte, va ser creat l'any 1832 per l'austríac Franz Sacher, que era un jove aprenent d'una pastisseria de Viena. Un dia el príncep Klemens Wenzel von Metternich va encarregar un pastís a la pastisseria on treballava Franz, però just aquell dia, el pastisser estava malalt, així que Franz amb només setze anys va haver de preparar-lo ell sol. En aquell moment el pastís que va elaborar no va tenir èxit, però al cap de dotze anys, a mesura d'anar-lo practicant, va començar a vendre's arreu d'Europa amb un gran èxit fins a obrir la seva pròpia pastisseria a Viena.

Un dels fills del Franz, l'Eduard Sacher, va inaugurar l'Hotel Sacher. Quan aquest va morir, la seva dona Anna va continuar amb l'hotel i la pastisseria. Segons es diu, quan va morir Anna Sacher al 1934, el seu fill Edward

va heretar l'hotel en males condicions: en ruïnes i endeutat. Així que va haver de vendre's l'hotel juntament amb la recepta Sachertorte del seu avi Franz Sacher. L'Edward va començar a treballar al Café Demel i va ser aquí on va començar a elaborar el pastís Sacher altra vegada per als clients de la pastisseria.

«Amb una dieta saludable, si no es pateix cap malaltia cardiovascular, menjar un pastís amb productes de qualitat i el mínim sucre és beneficiós»

Finalment, el 1936, es va arribar a un acord per distingir els dos Sachers que s'havien elaborat fins aleshores. L'Hotel Sacher elaboraria l'Original Sacher, que s'identificaria amb un segell circular. En canvi, la pastisseria Demel elaboraria l'Eduard Sacher, que es distingiria amb un segell triangular. La

diferència entre els dos pastissos són les capes de mermelada. L'Original Sacher té dues capes en el pa de pessic, en canvi, l'Eduard Sacher només té capa al centre del pastís.

El pastís s'elabora amb els següents ingredients. Per al pa de pessic: sis ous, dos-cents grams de sucre, cent grams de xocolata negra (72%), cent grams de mantega, cent grams de farina i sis grams de llevat. Per al glacejat: tres-cents grams de xocolata negra (72%), dos-cents grams de mantega i la mermelada d'albercoc per a l'interior. Sol acompanyar-se amb nata o crema xantillí.

Si es duu a terme una dieta saludable i no es pateix cap malaltia cardiovascular, menjar un pastís elaborat amb productes de qualitat i el mínim sucre possible és beneficiós pel que fa a nivell social i familiar. Així que a Manresa podeu comprar un pastís Sacher per a quatre o cinc persones a la pastisseria El Cigne, pel preu de 20 euros aproximadament, al carrer Urgell i al carrer Barcelona.

UN LLOC ON LLEGIR, APRENDRE I COMPARTIR

**UNA BIBLIOTECA
A LA TEVA VIDA**

La Diputació de Barcelona i els ajuntaments de la província posem al teu servei 228 biblioteques i 10 bibliobusos per apropar-te la cultura i el coneixement.

El forn de guix de Cal Garrell, Cabrianes

Josep M. Mata-Perelló / Josep Girabal Guitart
(Geoparc Mundial UNESCO de la Catalunya Central)

Aquesta edificació en pedra seca és un tipus de forn de guix no gaire habitual, sortosament restaurat perfectament i conservat. Formant un sol edifici amb el forn hi ha una barraca, i tot el conjunt està en bona part excavat en un marge, de manera que

només té paret exterior al davant, on s'obre la boca del forn i la porta de la barraca annexa. La boca, que és per on s'introduïa la llenya per cremar, fa 1,30 m d'alçada màxima i ens permet comprovar el gran gruix de la paret, uns 2 metres. Per dintre el forn és de planta circular, de 3,60 m de diàmetre i 4,5 metres d'alçada, amb les parets internes lleugerament còncaves i al cim hi ha l'obertura de la xemeneia. A 2,5 metres d'alçada, en un costat sobre la porta del forn, una obertura força estreta que permetia carregar i descarregar el forn des de dalt. La pedra de construcció emprada en la paret externa és el gres o pedra sorrenca amb algunes pedres de guix. L'interior del forn és totalment de pedra sorrenca, ja que si n'hi haguessin posat de guix s'haurien cuit igual que la càrrega.

No hem trobat ningú que hagués treballat en aquest forn o l'hagués vist funcionar, però el mètode d'explotació devia ser semblant al d'altres forns del Bages. La pedra de guix s'extreia de la pedrera que hi ha a pocs metres, es transportava prop del forn i a dins es construïa la volta que havia de cobrir la fogaina; probablement es feia una falsa cúpula, com a les barraques de vinya. Feta la volta s'anaven posant pedres de guix al damunt, entrant-les per la porta i potser cap al

Nom del paratge: Forn de guix de Cal Garrell. **Situació geogràfica:** Prop de Cabrianes, a tocar el camí de Pedra Esmoladora, que va des d'aquest poble fins a la casa i ermita de Fussimanya. **Procedència del nom:** Fa referència a una casa propera, en ruïnes des de fa molts anys. **Situació geològica:** Tota la zona pertany a la depressió Geològica de l'Ebre. **Importància geològica:** El forn de Cal Garrell és d'una tipologia ben original, és molt accessible i el seu estat de conservació és perfecte. **Materials geològics:** Guixos, lutites i gresos de colors grisencs d'origen continental lacustre integrades en la Formació Artés. **Edat de la formació:** Els materials daten del trànsit entre l'Eocè i l'Oligocè. **Curiositats:** Malgrat que amb total seguretat el de Cal Garrell és un forn de guix, al Mapa del Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona se'l qualifica de forn de calç.

capdamunt, per la xemeneia. Finalment, la porta lateral es tapava amb lloses. El combustible per a la cocció del guix eren feixos de llenya que havien de cremar dia i nit fins que el guix s'havia cuit. Llavors es tapava la xemeneia amb pedres i la boca amb feixos a fi que el forn s'anés refredant poc a poc. Quan el guix cuit s'havia refredat es desenforava, primer per la porta i quan ja no en quedava gaire, per la boca. La cendra extreta s'abocava en un marge proper que hem localitzat sota el camí. Segons es va publicar a la revista sallentina *L'Esparver* el 1976, el forn de Cal Garrell, juntament amb tres més de la zona, formaven una cadena d'explotació de guix que va funcionar durant el segle XIX fins que a principis de 1890. Aleshores van ser abandonats en entrar en funcionament les mines i la fàbrica anomenades del Guix, al costat del Llobregat i prop de Sallent. Cal dir que la pedra de guix està formada majoritàriament per sulfat càlcic hidratat, o sigui que integra molècules d'aigua en la seva estructura, en la cocció perd part d'aquesta aigua i es transforma en guix cuit, que barrejat amb aigua recupera la forma hidratada i s'adorm, s'endureix en un procés invers al de la cocció.

Terra

Ignasi Cebrian

finals de maig, el cap de setmana del 27, 28 i 29, tindrem a Manresa, a la torre Lluvià, en plena Anella Verda de Manresa, *Terra, 1a Mostra de Cinema de Natura 2022*. La iniciativa és impulsada pel grup eco-

gista manresà Meandre, Cineclub Manresa, la Federació Catalana de Cineclubs i l'Ajuntament de Manresa. Una activitat cultural que té una clara finalitat: reunir gent per parlar sobre alguns aspectes de la natura d'interès local i global. Les pel·lícules que es projectaran versaran sobre dos temes principals: els boscos i els rius, els arbres i l'aigua.

Les pel·lícules sobre arbres seran tres. La primera *La vida secreta dels arbres*, basada en el llibre del mateix nom de Peter Wohlleben. El documental narra l'experiència de l'autor com a guarda forestal durant molts anys i explica i assegura com els arbres poden comunicar-se. Ens parla de la cura i manteniment dels boscos, i el d'aquelles plantes que els envolten. La segona pel·lícula va dirigida a tots els públics, petits i grans. Pel·lícula animada del director japonès Hayao Miyazaki sobre l'esperit d'un bosc anomenat Totoro, es tracta d'*El meu veí Totoro*. Finalment, la tercera pel·lícula està centrada sobretot en la biografia del fotògraf brasiler Sebastiao Salgado i té un final inesperat que fa referència a la protecció dels boscos, el documental és *La sal de la Terra* dirigit per Wim Wenders

Les pel·lícules sobre rius també seran tres. Totes tenen en comú que els cursos fluvials són camins dels quals sorgeixen tot tipus d'històries o aventures. La primera és un recorregut descendent amb bicicleta pel riu aragonès Ara, es tracta d'*Ara salvaje*. Aquí es descriuen les vivències de Martín Campoy, director i aventurer del documental. La segona pel·lícula és *El grito de Suquia*. Una *road movie* pel riu argentí Suquia. El viatge té la finalitat de conèixer a la gent que viu a la vora de la riba del riu. I, finalment, un

Logo de la Mostra creat per la dissenyadora Sophie Gómez

documental georgià, sobre el riu Enguri, frontera entre Geòrgia i la República d'Abkhàzia. Una història sobre un avi i una neta en terra de ningú.

El tema principal d'aquesta primera edició de la mostra *Terra* seran els boscos i per això, relacionat amb les pel·lícules, hi ha prevista una taula rodona que versarà sobre la gestió dels boscos. Sobre una gestió més sostenible i més aproximada al funcionament natural d'aquests ecosistemes. Les pel·lícules amb temàtica de rius contribueixen perfectament a la programació cultural de la Festa del Riu, que es fa cada any també en aquestes dates.

«El problema del bolquer és quan els pares volen que tot vagi més ràpid del que en realitat va»

MÍRIAM TIRADO TORRAS

Jordi Sardans
Fotos: Francesc Rubí

Periodista de formació, es va iniciar a El Pou de la gallina, on va obtenir el premi Tasis Torrent al millor reportatge el 1997 en col·laboració amb Joan Piqué, i a Ràdio Ciutat. Després de passar per Flash Ciutat i tretze anys a Catalunya Ràdio com a redactora i locutora, va estar una temporada a TVE, en el programa *Catalunya avui*. Consultora especialista en temes de maternitat, paternitat i criança, és autora de cinc llibres, entre ells *Vincles* i *Límits*, i de nou contes, entre els quals hi ha dos bestsellers: *Tinc un volcà* i *El fil invisible*.

om valors el teu pas per la revista **El Pou de la gallina**?

—Em va agradar molt i em va fer molta il·lusió quan hi vaig entrar. Només tenia setze anys i moltes ganes de ser periodista, però no en tenia ni idea. Hi vaig aprendre molt i ho valoro positivament. En aquell moment va ser important per a mi. Paral·lelament, estava també a Ràdio Ciutat, i ara no recordo prou bé si

va ser el Joan Piqué o algú altre company o companya qui em va fer la proposta d'entrar a la revista.

—Amb Joan Piqué vau obtenir el premi Tasis Torrent. Què en recordes d'aquell premi?

—Tinc molt mala memòria, però recordo que em va fer molta il·lusió, perquè va ser el primer que vaig guanyar en la meua vida. Va ser el premi al millor reportatge, el 1997, i anava sobre el càncer, que era un tema delicat a l'època.

va ser el Joan Piqué o algú altre company o companya qui em va fer la proposta d'entrar a la revista.

Periodista

—Tenies algun vincle amb la ràdio?

—La meua mare havia fet algun programa a Cadena 13. Quan vaig entrar a Ràdio Ciutat feia un programa amb dos amics i ens ho vam passar bé. Fa tants anys, d'això! Després hi vaig continuar com a Flash Ciutat, però només durant un curs escolar. Vaig deixar l'emissora quan vaig poder entrar a Televisió Espanyola.

—En recordes la data?

—Vaig entrar a TVE el setembre de 1999, amb un programa nou, després que l'agost haguéssim fet el càsting. El gener de l'any següent em va contractar Catalunya Ràdio i, com que em van dir que els dos mitjans no eren incompatibles, em vaig estar un any a la televisió, a més de fer ràdio. He de dir que a la tele era autònoma i facturava per lliure, ja que no tenia un contracte.

—En perspectiva, com va ser la teua etapa a Catalunya Ràdio?

—Vaig començar a Catalunya Informació, on també vaig acabar. Però, entremig, després dels dos primers anys, vaig passar a *Catalunya matí*, dos anys més en què treballava de nit, de la una de la matinada a les vuit, per al programa anterior al del Bassas. Vaig acabar esgotada. Després vaig passar a la secció d'Economia, on vaig fer de redactora durant sis anys més, amb tot tipus d'horaris, tarda, tancament i de matinada de les vuit a les tres de la tarda, on em vaig especialitzar en laboral i vaig assistir a tot tipus de manifestacions. Entremig, vaig estar alguns mesos a Societat i Cultura per cobrir alguna baixa. El 2009 vaig tenir la meua primera filla i vaig agafar dos anys d'excedència. Quan vaig tornar em van col·locar de nou a Catalunya Informació, com a locutora, ja que sobretot em valoraven el fet de tenir bona veu.

—En aquella època, els papers de redacció i locució estaven molt separats?

—Quan estava de locutora a Catalunya Informació, no escrivia pràcticament res. Ara les coses han canviat molt, els fan fer de tot. En aquella etapa, qui era locutora només feia de locutora. Durant la mitja hora que havia de locutar, tant la informació com els textos em venien donats pels companys. Només redactaven els que estaven a redacció, però ara tot-hom fa bastant de tot. Abans estava tot molt parcel·lat. Jo em queixava sovint,

perquè a mi m'agradava fer una mica de tot i sobretot volia escriure i no podia.

—Com és que ho vas deixar?

—Feia temps que volia plegar perquè em volia dedicar a feines de consulta sobre temes de família.

Consultora

—Quan vas decidir especialitzar-te en maternitat, paternitat i criança?

—Tot i que encara no podia marxar, vaig veure clar que m'hi volia dedicar en exclusivitat, des del moment en què va néixer la meua primera filla, el 2009.

—Vas estudiar als EUA, amb la doctora Shefali Tsabary, psicòloga clínica...

—Amb gent d'arreu del món, vaig seguir els estudis en la modalitat online, i vaig acabar-los els darrers quatre dies presencialment a Nova York. M'he format amb ella, que ha creat el mètode Online Conscious Parenting Method, per atendre famílies.

—Quina ha estat la influència de la teua mare en la nova especialització?

—Molt gran. Segurament, si no hagués estat per ella, no hauria entrat en aquest món. Quan era adolescent, a la consulta de la meua mare venien moltes dones embarassades i sobretot els temes que es parlaven diàriament a casa eren molt sovint sobre maternitat i criança. Després, també va ser ella la que em va proposar escriure el primer llibre *Vincles*, (Angle) i em va animar decididament per escriure'n més. Cap de les meues amigues, quan jo tenia 21 anys, pensava en coses de nens, ni els interessaven aquestes qüestions. Només en podia parlar amb la mare, l'única persona amb qui podia compartir aquesta passió.

—Dius que les teves filles han estat les teves mestres?

—Sí. M'havia llegit tots els llibres que tenia la meua mare sobre el tema i abans de tenir filles pensava que ja ho sabia tot, però a l'hora de la veritat vaig veure que no. Va ser amb elles amb qui realment vaig aprendre de debò. Una cosa és la teoria i una altra de molt diferent la pràctica. Elles m'han ensenyat moltes de les coses que ara sé i les intento transmetre als pares tal i com les he viscut. Són temes molt vivencials i emocionals. Pots dir, quan el teu fill s'empenyi, estigues en calma. És molt fàcil dir-ho. La dificultat és practicar-ho, que és quan n'aprenem.

—Com ha funcionat la consultoria online a causa de la pandèmia?

—En aquells moments, el treball online ja representava el 80% del meu negoci. Fins i tot, em va augmentar la feina, perquè ja no feia presencials i tota la gent es va passar online, és a dir, el 20% amb qui encara feia presencials fins a l'arribada de la covid. Tot plegat, no em va generar un gran canvi. De molt abans, des que vaig començar, ja tenia muntada la web i a través de les xarxes tenia clients d'arreu del món, que troben pel seu compte els millors horaris per poder establir contacte.

—Has tornat ja al treball presencial?

—Hi tornaré quan no haguem d'anar amb mascareta. Em cansa molt parlar amb les famílies sense que em puguin veure la cara. Ara és un mal rotllo.

Mirada pròpia

—Quina és la teua mirada des de la maternitat i criança conscient?

—És entendre que tots venim d'un lloc i hem estat criats d'una manera o altra, però que ens afecta després en la forma com nosaltres criem. Intento posar una mirada amorosa cap al passat d'on venim, per ajudar les famílies a connectar

amb allò que van viure per després poder entendre millor els seus fills, perquè sinó sembla que el nen ho estigui fent tota l'estona malament, i això no és veritat, nosaltres també ens equivoquem. Els pares, de vegades, no estem on hem d'estar amb els nostres fills. Intento transmetre que la criança no és: jo ho sé tot i tu no saps res, jo t'ho transmeto perquè ho dic jo... Tots n'anem aprenent. Faig un acompanyament, però al mateix temps m'he d'anar revisant perquè ningú no neix ensenyat: moltes coses no les fem bé i n'hem d'aprendre. Intento que la mirada sigui respectuosa, amorosa, compassiva, i sense criticar els nostres pares que van fer el que van poder, però sí que podem reconèixer que també es van equivocar. Som aquí per aprendre.

—Amb quins recursos o eines treballes?
—Per mi és molt important el treball amb la respiració, el propi cos i la meditació. Intento transmetre als pares que si ells no estan en calma és molt difícil estar-ne amb els fills. En la formació específica que vaig fer amb la Shefali, com que ella és índia i prové d'una cultura

és bàsica; tot i que no trobaran instruccions, sí que obtindran un camí propi, basant-se en la informació veraç, actualitzada i que els ressoni dins, veritable.

—Com són els cursos de maternitat i paternitat conscient?

—Ara els meus cursos, com ja he dit, són *online*, amb gent de tot el món. Tenen duracions diferents: n'hi ha de tres mesos i d'altres d'un mes. Els clients disposen d'un material teòric que han de llegir i d'uns vídeos que han de veure, amb exercicis que han de fer, a més d'una trobada setmanal del grup amb mi, per fer preguntes i respostes, on toquem tots els temes. També tinc una consultoria privada, on em dedico exclusivament a una sola persona o a la parella.

—Quina és la finalitat del taller *Connecta amb tu*?

—L'he fet un d'aquests diumenges per primera vegada, a Súria, tot retornant al presencial. A poc a poc es va reactivant tot una altra vegada. S'havia d'haver fet el 20 de març del 2020, però en començar la pandèmia vam haver de tornar els

escolar per tal d'anar fent a poc a poc.

—L'operació bolquer és una complicació per als pares?

—De vegades, si. Si els pares no s'hi posen, normalment va tot fàcil i bé. El problema és quan els pares volen que tot vagi més ràpid del que en realitat va. Voldrien que el nen fes el procés de control d'esfínters més ràpid del que pot. Aleshores és quan comencen els problemes. El bolquer no es treu, sinó que es deixa al nen.

—Com es tracten les rebequeries?

—Segons el meu punt de vista, amb molta paciència i afecte. És una fase de la primera infantesa normal que han de passar i viure. El nen necessita acompanyament, sense fer la rebequeria nosaltres, que no ens podem enfadar. En la fase egocèntrica, els nens volen que tot sigui com els agradaria; com que no pot ser, es frustren molt sovint. De vegades costa d'acompanyar pels pares, però és un fet normal. S'han de satisfer les necessitats bàsiques: procurar que no passi gana ni son, perquè aleshores sí que tindriem una bomba de rellotgeria a casa.

«Els límits són molt importants a l'hora d'educar els nens: posats conscientment, amb coherència, claredat i entenent que l'autoritat es guanya, no s'imposa»

oriental, la meditació pel treball personal i la consciència són molt importants.

—Algunes persones diuen que els arribes a l'ànima? Com t'ho fas?

—És una qüestió d'empatia i de posar-me en el lloc de l'altre, per intentar entendre el que han viscut i el que han patit, tot posant-hi paraules. La gent necessita que el seu dolor sigui vist. Quant pots connectar amb el dolor que intueixes que ha patit aquella persona és quan pots sentir que li has arribat a l'ànima. És important saber què passa i sobretot posar-hi paraules per poder reconèixer-ho, ja que sino fa més mal... Curar, o transitar-ho millor per fer-ho més petit.

—Els pares necessiten un manual d'instruccions?

—No n'hi ha. Necessiten tibar tota la informació que puguin trobar. Soc periodista i he crescut sabent que la informació era molt important i bàsica. Qualsevol àrea de treball necessita un mínim d'informació. De fet, fins i tot per comprar-nos un cotxe ens informem sobre quins són els millors. La informació

diners a tothom i tancar-nos a casa. Justament ara l'he recuperat perquè la gent té moltes ganes de fer-lo. És un taller, on els pares i mares que tenen un dia a dia tan atafegat, amb tot el que han passat de la crisi i la pandèmia, reconeixen que estan malament. Per poder estar bé amb els nens és bàsic poder estar bé amb un mateix. De vegades cal fer tot de coses per poder trobar-se amb ells mateixos, que és el que oferim amb el taller.

—Pots facilitar l'adaptació escolar?

—Intento ajudar els pares perquè entenguin els fills en aquesta etapa. Si els entenen, tot és molt més fàcil, evidentment. Els explico quines són les etapes de la infantesa, com poden acompanyar-los quan ploren, què fer a casa les tardes perquè el nen pugui recuperar-se... És una etapa complicada perquè molts nens són massa petits i se senten desprotegits, i els pares es preocupen i pensen que el seu fill té algun problema. Han de saber que això és normal. Els fills necessiten estar amb els pares i no els agrada estar en un espai amb tants nens. Cal una adaptació

Les emocions

—Com s'acompanyen les emocions?

—Amb molta empatia, escoltant més que parlant, validant-les i entenent-les. Quan algú està malament el que necessita és sentir-se acompanyat, que no vol dir resoldre-li la vida, sinó sentir-se escoltat i fent-li espai.

—D'on sorgeix la gelosia?

—Perquè hi ha canvis importants, com l'arribada d'un germanet o que un dia ve a dormir el cosí. Canvia la dinàmica familiar i els nens se senten insegurs. Fruit d'aquests canvis comencen a tenir reaccions de cridar d'atenció, per expressar un malestar que tenen, que és la gelosia. S'ho passen molt malament i s'enfaden perquè tenen por de perdre alguna cosa que creien que era seu.

—Què són els límits de la criança conscient?

—Els que tot nen necessita per poder créixer d'una manera sana i equilibrada. Fins ara, se n'havien posat de manera arbitrària o autoritària. No és ni una cosa ni l'altra. Els límits són molt importants a l'hora d'educar els nens, però s'han de posar d'una manera conscient; és a dir, coherent, transmesos d'una manera

clara, sense enfadar-se i entenent que l'autoritat es guanya, no s'imposa.

Llibres i contes

—Quina diferència hi ha entre els teus llibres i els contes?

—Els llibres van adreçats a famílies o mestres i docents (tots els interessats per l'educació) i els contes valen per a tota la família, no només per als nens. Intento que els pares també s'ho passin bé.

—Parla'm una mica dels llibres: *Vincles*, *Enrabiats*, *Límits*, *Remogudes*?

—*Vincles* va des del moment de quedar-se embarassada fins al primer any de vida del fill, de la part emocional, sobre què se sent i experimenta, amb les angoixes que poden anar sortint i com fer-hi front, juntament amb entrevistes a pares i mares que estan en les fases que descrivim. *Enrabiats* és un llibre sobre la ràbia dels nens durant la primera infantesa. *Límits*, tracta de com posar-ne, de quina manera i quins han de ser. *Remogudes* és una novel·la que vaig escriure sobre la pandèmia.

Són històries fictícies que anava publicant a Instagram, on tenien molt d'èxit i l'editora em va proposar de fer-ne un llibre que reflecteix un any amb pandèmia, des de Nadal del 2019 al del 2020. *Maternidad a flor de piel* està escrit en castellà i tracta sobre els primers sis anys de la vida d'un nen, sobretot de les coses més importants: embaràs, part, lactància, control d'esfínters, començament de l'escola i rebequeries.

—I dels contes, quins remarcaries?

—Els que tenen més èxit i són *bestsellers* són: *Tinc un volcà*, que parla sobre la ràbia, i *El fil invisible*, sobre el vincle entre persones on tracto les separacions però també les connexions encara que no estiguin físicament junts. Es fa servir molt per treballar la mort amb els nens.

—Has recuperat les conferències? Què és el TEDx?

—Sí, però encara són poques. Darrerament, n'he fet una a Banyoles. TEDx és un cicle on vaig fer una xerrada monòleg al Kursaal de Manresa. Hi vaig parlar

durant divuit minuts de criança, ja que el tema era lliure. Es va fer durant un matí i hi vam intervenir cinc persones.

—Continues encara amb el bloc de 2011?

—Sí. Dins de la meua web mantinc l'apartat de bloc i quan em sembla hi poso coses importants, com per exemple: parlo dels llibres que he fet, hi penjo mensualment un podcast que tinc, recordant la meua etapa de ràdio... M'agrada, m'ho passo bé i la gent se'l pot posar al cotxe.

— Com elabores els vídeos a Youtube i de quina temàtica tracten?

—N'hi ha uns 300. De primer en feia un cada setmana i me'ls editava sempre jo mateixa, però els darrers temps l'edició del vídeo ja la feia el meu germà Joan, que és més jove i en sap més. Ara, com que escric molt, no tinc temps de fer-ne tants, però cada mes en faig uns quants. La temàtica és diversa. N'hi ha de seriosos, però també n'hi ha molts d'humor per intentar treure la cosa feixuga de la feina de criar els fills.

el perfil

Míriam Tirado Torras neix a Manresa el 20 de novembre de 1976. El pare és manresà, es diu Manel i actualment viu a Moia. Professionalment era matricer i titellaire, construïa marionetes. La mare es diu Àngels, és natural d'Artés i va exercir molts anys de psicoterapeuta corporal i educadora prenatal. La Míriam comença els estudis a l'escola pública d'Artés, Francesc Ferrer, d'on passa a l'institut Pius Font i Quer de Manresa fins al COU. Estudia Periodisme a la UAB, on es llicencia el 1998. Mentre estudiava a l'institut, va entrar a la redacció de la revista **El Pou de la gallina** i també a la ràdio municipal Ràdio Ciutat, nascuda el 27 de desembre de 1991, on va tenir el seu primer contracte econòmic, i després va passar a Flash Ciutat. A quart de carrera fa pràctiques a TV3 i una substitució durant les vacances de la periodista Montse Ayala, a la corresponsalia de Catalunya Ràdio, el 1998, quan es va produir el gran incendi del Bages, que es va iniciar a Aguilar de Segarra. Aquells anys havia fet d'altres corresponsalies com ara Com Ràdio o l'Agència Efe. Durant un any va fer el programa *Catalunya avui*, de TVE. L'1 de gener del 2000 va entrar a Catalunya Ràdio, on va treballar a la redacció d'informatius, principalment a la secció d'Economia, al programa *Catalunya matí* i a Catalunya Informació. En total, s'hi va estar tretze anys, fins que el 2013 va plegar, en acollir-se a un ERO, com a primera voluntària. S'allibera definitivament de la ràdio el 2014, fet que coincideix amb el naixement de la seva segona filla.

A part de la vida professional també dedicava temps a la seva passió i des de feia anys, per influència de la mare, a qui

acompanyava sovint en els cursos que impartia, i amb qui va escriure el llibre *Vincles*, el 2005. S'havia llegit molts llibres sobre criança i educació conscient i s'havia format com a assessora de lactància materna; anava a escoles a fer conferències i des del 2011 tenia un bloc propi, amb un seguit de lectors. S'especialitza el 2019 en criança conscient, amb una psicòloga clínica nord-americana, la doctora Shefali Tsabary, procedent de l'Índia. Maternitat, paternitat i educació són altres dels seus temes preferits en una formació que abraça des que la mare està embarassada fins a l'adolescència dels nois, per tal d'acompanyar en tots aquests processos. Viu i treballa a Manresa, majoritàriament *online*, tot i que havia treballat presencialment en la consulta de la seva mare fins a l'arribada de la covid. Ha publicat cinc llibres *Vincles*, *Enrabiats*, *Límits*, *Remogudes* i *Maternidad a flor de piel*. I també nou contes: *La font amagada*, *Disconnectats*, *El fil invisible*, *Benvingut senyor malestar*, *Baba, no vull dormir*, *Tinc un volcà*, *La festeta*, *El cercle* i *Un aniversari emocionant*.

EL POU I EL PÈNDOL

Explicació i similitud de la imatge que vaig crear al seu dia en una exposició basada en l'obra literària d'Edgar Allan Poe.

Imatge d'horror a tot el món, primer pandèmies, guerres i actualment una guerra molt a prop del nostre entorn.

La imatge reflecteix que cada vegada estem més a prop de la fi de la humanitat.

Tècnica: paper fet a mà del Moli Cubé
Vendrell de Torrelavit
estripat manualment, el color obtingut amb pigments negres i grisos.

La claredat de George Simenon i Maria Picassó

La manresana Maria Picassó, col·laboradora de la nostra revista, és la il·lustradora escollida pel dissenyador Jordi Duró, de Duró Studio, per a la nova imatge de l'edició d'Anagrama & Acantilado, últim intent seriós de relançament del prolífic escriptor belga al nostre país. Amb aquestes cobertes, ara sí que sembla (i molt!) que «ara sí».

Joaquim Noguero

ra sí. Quants cops es pot haver dit això a propòsit del magnífic narrador George Simenon al nostre país?

Mira que ha tingut lectors de prestigi a casa nostra (de Josep Pla, Sebastià Gasch, Vicenç Riera Llorca, Just Cabot o Rafael Tasis a, després, Manuel de Pedrolo, Maurici Serrahima, Pere Gimferrer, Joan de Sagarra, Xavier Pla, Rafael Vallbona o Manel Fontdevila), mira que la connexió catalana de Simenon ha estat extensa, ben assimilada, fonda i com qui diu de tots colors i per a tots els gustos (gent d'estètiques i perfils ideològics dispars), però a l'hora de la veritat (l'èxit editorial) cal reconèixer que la publicació d'aquest autor a l'Estat, ja en la primera postguerra, va tenir lloc a Barcelona, sí, però en castellà i amb força mal peu per culpa de la precarietat editorial de Ferran Canyameras a l'editorial Albor, creada a l'exili i després aliada amb Aymà.

Al final dels anys quaranta i als primers cinquanta, ni els talls de llum, ni el racionament del paper, ni la censura prèvia o les traduccions de combat al castellà,

fetes per amics de forma apressada i farcides de catalanismes, pintaven ni poc ni gaire bé per contribuir a l'extensió popular de les novel·les de l'inspector Maigret, a diferència del que estava passant a tot el món, no sols a les llibreries, també als quioscos! L'editor Jaume Vallcorba atribuïa l'èxit "per dalt" de Simenon a Catalunya al fet que la intel·lectualitat i bona part de la burgesia l'havia llegit en francès, sense intermediaris, tant en edicions *pulp* com finalment a la prestigiosa col·lecció La Pléiade de Gallimard, reservada als clàssics. Per baix, en canvi, aquí la regla havia estat una precarietat que calia combatre amb bones traduccions i coherència editorial.

Per això, ara sí. Després dels anys cinquanta, s'han repetit els intents de presentar Simenon entre nosaltres. En català, cal dir-ho, comptadíssimes (ens ho haurem de fer mirar, quan Barcelona n'ha estat la principal porta d'entrada a l'Estat). Però cap dels intents d'edició no ha estat mai complet, i sovint les traduccions han repetit els títols més coneguts. En català, per exemple, en trobem d'aïllades a la col·lecció *La cua de palla*, d'Ed. 62, a Bromera, a Colum-

na i a Àrea. En castellà hi ha les molt conegudes de Luis de Caralt Editor (inclosa l'edició del tots els Maigret en onze volums vermells gruixuts), n'hi ha també a Tusquets (Bolsillo, Andanzas i Fábula), i a Booket, Ediciones del Prado, a Libro Amigo, d'Ediciones B, en una col·lecció del diari *El Observador* o a Orbis. I, com a precedent immediat de la nova col·lecció d'ara, cal destacar les iniciades fa deu anys per les editorials germanes El Acantilado i Quaderns Crema, en noves i bones traduccions al castellà i al català, respectivament, i unes cobertes de fotografia en blanc i negre de Francesc Català-Roca que recreaven un to atmosfèric molt proper al de l'imaginari de Simenon.

Ara bé: aquest «ara sí» que pot aportar-hi la nova col·lecció nascuda en l'excepcional aliança de col·laboració Anagrama & Acantilado li pot posar, sobretot, un nou públic lector, gràcies a substituir el registre clàssic, gairebé noucentista, de l'intent anterior, pel guany d'una llum i un color molt frescos i juvenils. La claredat essencial que respiren les noves cobertes és la de Simenon, primer per la seva aparent facilitat, que no renuncia

Portades il·lustrades per Maria Picassó

a cap saviesa del segle, però també per la seva força emocional, atmosfèrica, de creació de mons complets a partir d'elements bàsics senzillíssims. George Simenon i Maria Picassó són poderosament metonímics. Allò de la part pel tot, sí. Aquí la sequedat de l'alcohol i el desert en l'ampolla d'*El fondo de la botella*. O les quatre línies amb finestres que suggereixen l'*skyline* de Nova York entreteixit de vides anònimes a *Tres habitaciones en Manhattan*. O el fum en forma d'interrogant sobre la pipa de *Maigret duda*. Tot sobre colors bàsics, forts, nets (taronja, blau o vermell), en cobertes de cartró molt porós, que xupa molta tinta i n'elimina cap subratllat. No importen els detalls de línia: importa la taca, igual que també en Simenon les impressions dels sentits i el fons humà arriben igualment per acumulació, a l'abordatge, per taca, com submergint-nos en un remolí de sensacions que diu sempre més del que sembla. De fet, Simenon és addictiu per com regala

al lector molt més del que mereix el seu esforç. I veig això mateix en aquestes cobertes. Netedat de formes, allunyada de cap fórmula. Coherència en el planteig de la col·lecció, però per recomençar de zero a cada coberta. Un encert de Duró Studio fins i tot per la tria del paper.

Si en Simenon els sentits apunten pistes, aquestes cobertes juguen el mateix joc. Són novel·les plenes d'impressions tàctils, olfactives, gustatives, auditives i visuals que, sovint, es combinen per construir per al lector una mena de retrat robot psíquic del més pregon dels personatges. Tardem a saber de quin peu calcen. Però, quan finalment això arriba, tot cau pel propi pes. No cal intel·lectualitzar res. Tot és allò que és. Les coses són i no cal més. Com ara en el nou disseny, que connecta amb alguns dels més contemporanis de fora, però arrela alhora en el de Ricard Giralt Miracle a l'edició de Canyameras. Les cobertes de Giralt Miracle i de Picassó són fidels a

Simenon en un doble sentit: precises en la insinuació narrativa a partir d'alguna peça clau, però alhora fidels reproductores de les atmosferes introspectives de l'escriptor belga i fins i tot dels remolins psíquics obsessius dels personatges. Però ara Picassó és més diàfana i seductora. Giralt Miracle acumulava més capes, també pel gol que va col·lar a la censura fent arribar al quiosc la totalitat de l'art "malalt" d'entreguerres, represaliat com estava pel franquisme, però Picassó no du llast i no partia de zero.

Si mes no, Simenon

Que bé tornar a tenir a l'abast una bona edició perquè, si a algú no li agrada la novel·la negra, sempre li quedarà Simenon. L'autor belga escriu un tipus de narració que capgira els clixés associats al gènere, una literatura popular de qualitat que arriba molt més enllà del previst amb una escriptura senzilla i clara, naturalíssima. Per això hi funcionen tan bé les cobertes de Picassó, amb el ressò

LLIBRERIA – PAPERERIA
RUBIRALTA 100 anys

Born, 24
08241 Manresa
Tel. 938724130
rubiralta24@hotmail.com

EDICIONS SELECTES
LLIBRES PARCIR

▪ Àngel Guimerà, 74
▪ 08241 Manresa
▪ Tel. 93 873 38 82
▪ www.parcir.com
▪ parcir@parcir.com

senzill de l'avantguarda geomètrica de cert cartellisme de primers del segle XX i el constructivisme rus. Simenon també s'havia empassat sencer el segle XX, però per regurgitar-lo en petites dosis digeribles per tot tipus de lectors. Mundà i singular, no va parar mai de buidar-se i de créixer sobre la màquina d'escriure.

Per això és un autor tan complex, complet i contradictori. Simenon és sospitós per a la literatura culta per la rapidesa amb què escriu i la popularitat que en resulta. És sospitós per a la literatura de quiosc per la seva ambició, la riquesa de plantejaments i la profunditat dels caràcters. És sospitós per tanta quantitat com és capaç de posar sobre la taula sense renunciar a la qualitat, sospitós per la defensa en primera persona assumida als escrits memorialístics, sospitós per

la universalitat tan localment arrelada a Lieja i a Bèlgica i pel localisme detallat de tants aspectes universals sòrdids i crus compartits per tots. És sospitós per la compulsivitat amb què tota la vida va buscar la dona (10.000 amants, comptabilitzava ell), i no ho és menys per com ambiciona comprendre sense jutjar, entendre per complet "l'Home". Simenon fins i tot és sospitós per la concentració de dies i hores d'escriptura compulsiva, després de setmanes equivalents de carregar piles amb una mundanitat no menys obsessiva. Sospitós, ho es, sí. Però Simenon és tan sospitós que a alguns ens ha condemnat a no fer sinó buscar-lo.

Wanted! El pitjor d'aquesta nova col·lecció d'Anagrama & Acantilado és també el millor: que trauran un munt de títols i els haurem de fer lloc als prestatges.

Autoretrat de Maria Picassó

lèxic a la manresana

Puigs, gorgs, goles... i colls

Jaume Puig

Com a ampliació de l'article anterior, on comentàvem les codines, les girades i els tossals, parlarem aquesta vegada de puigs, de goles, de gorgs... i del Collbaix.

Sobre els diversos puigs que ens ofereix l'orografia manresana, l'historiador Francesc Comas ens aporta un interessant estudi de cadascun, que és oportú de repassar. Ja és sabut que un dels primers turons amb població i on es va aixecar la Seu, va ser el Puigcardener, que havia rebut també noms com Mola de la Seu, Coll del Cardener o Coll del Castell. Tenim també el Puigmercadal, conegut antigament com el Turó del Carme; el turó de Ran, Puig d'erran (XIV), Puig de rad o Puig d'arran (XV), nom que segons Sarret i Arbós va perdurar fins al XVIII). Altres turons són el del Puig de Sant Bartomeu (turó del Corcó, coma de Sant Bartomeu), el Puigberenguer, dit així perquè Berenguer, fill del comte Borrell II era propietari d'aquestes terres, i el Puig de Santa Caterina o Turó de Santa Caterina. Cal recordar que tenim també el Pujolet, diminutiu de puig que a Manresa designa l'elevació situada a l'indret on hi havia el camp de futbol històric.

Em l'àmbit fluvial, trobem uns quants exemples de *gorgs*, paraula que el DIEC defineix com «clot pregon en el llit d'un corrent d'aigua, on aquesta s'entolla o alenteix el curs». En tenim a la riera de Rajadell (gorg Blau, gorg de

les Escaltes, gorg dels Esparvers) i a la riera de Cornet o de Guardiola (els gorgs de l'Oller i Salat)... I al Llobregat trobem l'esplèndida *gola* del Bigaire, més avall dels Tres Salts, terme que el diccionari normatiu defineix com a «paratge de molta profunditat en el curs d'un riu».

Finalment, val la pena comentar una curiositat lingüística manresana, com és el cas del cim més elevat del terme, el Collbaix. que no es tracta pas d'un *pas*, en el sentit habitual de la paraula, sinó d'una elevació, d'un puig de poca alçada, com ja remarcava el professor Àngel Servet, insigne humanista i erudit manresà, en un article publicat al butlletí del Centre Excursionista de la Comarca de Bages de juliol de 1968.

Podeu fer arribar les vostres aportacions a elpou@elpou.cat o via Twitter, amb l'etiqueta [#bagesisme](#).

Jugadores del SOFFMIC al Casino (2022)

J. S. (Foto: Jordi Biel)

Imatge de les quinze jugadores de la Selecció Organitzada de Futbol Femení de Manresa i Comarca SOFFMIC que van assistir a la trobada de pioneres el 6 de març del 2022, als jardins del Centre Cultural el Casino. D'esquerra a dreta, dempeus: Clotilde Morales Coca, Lourdes Ràfols, Clara Perramon Baltiérrez, Montserrat Selga Brunet, Serafina Vall i Sala, Maria Àngels Sallés Barba, Carme Arrufat Dalmau, Carme Dalmau Bacardit, Mercè Maeso Delgado i Núria Zuera Avellana. D'esquerra a dreta, a la gatzoneta: Maria Carme Iglesias Chorro, Maria Pilar Badia Puig, Rosa Borràs Carulla, Carme Planas Pardo i Àngels Arrufat Dalmau.

El 4 de març del 2022 es va inaugurar a l'Espai7 del Casino l'exposició «La lluita de la dona en l'esport: 50 anys de futbol femení», divuit mesos després del que estava previst a causa de la pandèmia i dins del programa d'actes del Dia Internacional de les Dones. L'exposició va ser organitzada per les exfutbolistes Clotilde Morales, Mercè Maeso, Àngels Arrufat i Núria Zuera, mentre Clara Casas i Alba Domínguez es van fer càrrec del disseny i la conceptualització. Per les investigacions de Clotilde Morales i Àngels Arrufat des de la presentació del projecte sobre l'origen del futbol femení, el març del 2019, de moment es té constància que el primer partit amistós va ser al camp de les Marcetes de Viladordis, l'11 de maig de 1969, amb arbitratge de Joan Bacardit, segons va exposar Montserrat Soldevila, cap d'un grup d'esplai de la Seu. Per la Fira de Sant Andreu

de 1970 se'n va disputar un altre al camp del Pujolet, amb alumnes de l'Escola de Magisteri Nostra Senyora de Valldaura, de les Dominiques, segons reflecteix Ignasi Torras, amb fotografies d'Antoni Quintana, a la secció *Imatges de la Dictadura del Pou*. La finalitat va ser recollir fons pro-viatge d'estudis a Andalusia. S'enfrontaren dos equips de l'escola, un amb samarreta del Barça i l'altra del Manresa, amb el suport de la directora de l'Escola, Remei Casellas, i la mestra d'Educació Física, Marta Camprubí. *El Mundo Deportivo* se'n va fer ressò. El 28 de gener de 1971, també al camp del Pujolet, futbolistes del Peguera van participar en un partit de futbol per finançar el viatge de final de curs de les noies de sisè de batxillerat. Entre maig i desembre de 1971, la SOFFMIC va disputar el primer campionat de Catalunya-Copa Pernod, entre 14 equips. El periodista esportiu Lluís Cuberes Martí va publicar el primer reportatge sobre el tema a la *Revista*, suplement setmanal de *Regió7*, *El futbol femení manresà impulsa el seu cinquantenari*, el 30 de març del 2019, on explica que segons els documents arxivats per Manel Arrufat, pare de les futbolistes Carme i Àngels, ell va dirigir el 1971 un dels primers enfrontaments, mentre Josep M. Mominó, propietari del bar Moka, s'encarregava de les qüestions administratives. Al Bages, als anys vuitanta, el CFF Torroella de SFB va mantenir la pràctica femenina fins a mitjan anys noranta. El 1997 destaca la Penya Blaugrana durant vuit temporades. Toni Matamala va ser coordinador de l'àrea de futbol femení del Centre d'Esports Manresa del 2009 al 2014. Després el Gimnàstic i la Pirinaica en van prendre el relleu.

www.guiamanresa.com

GUIA CULTURAL, SOCIAL I COMERCIAL DE MANRESA I LA CATALUNYA CENTRAL
Agenda, festes, anuncis, comerços, pobles, música, imatges, webs...

TEATRE. Joan Morros

‘Mare de sucre’ arriba al Kursaal

El dia de Sant Jordi es presenta al teatre Kursaal l'obra *Mare de sucre*, una producció del Teatre Nacional de Catalunya, que després de fer estada a Barcelona comença ara una gira per Catalunya. *Mare de sucre* és un muntatge teatral amb repartiment inclúsiu, escrit i dirigit per Clàudia Cedó, que narra la història de la Cloe, una noia amb discapacitat que vol ser mare i ha de confrontar-se amb la incomprensió de la seva comunitat. *Mare de sucre* ens fa reflexionar sobre el tracte que estem donant com a societat a les persones amb diversitat funcional. Entre els seus intèrprets destaca el bagenc Marc Buxaderas i l'Andrea Àlvarez que acaba de rebre el Premi de la Crítica com a intèrpret revelació.

ART. Maria Camp

De pintura i videoocreació

L'arquitecte i pintor Albert Colomer exposa: *16.5 grams per metre quadrat a doble cara*. El títol ve del paper que utilitza com a suport per pintar, un paper que s'utilitza per fer filtres per a te i infusions –paper d'abacà i cel·lulosa. Així, tal com una infusió travessa el paper, Colomer disposa la pintura sobre de manera que tota sola, com un objecte autònom, amb la seva pròpia viscositat, capil·laritat i untuositat, decideixi la forma amb què vol que la mirin. Fins al dia 14 a la casa Lluvià. Després, podem visitar *Tenien ales per volar*, de Sol Vidal, una proposta també pictòrica que neix d'una troballa de postals antigues d'aviació que l'artista va fer fa un parell d'anys. S'hi poden veure els germans Virgili i Josep Novell, dos mecànics joves de Manresa, que a les primeries del segle XX es van dedicar a l'aeronàutica. A partir d'aquesta inspiració, Vidal proposa les seves obres al servei dels dos protagonistes superposant capes de dibuix i pintura. Es podrà visitar fins al dia 18 al Centre Cultural el Casino. I finalment us proposem una peça de videoocreació de l'artista Eugènia Balcells. L'obra, titulada *Becoming. Devenir. Esdevenir* i presentada en el marc de Jardins de Llum, gira a l'entorn de l'origen de l'arquetip femení. La dona hi reneix constantment i evoluciona enfrontant-se a les onades, a la terra, a l'aire... Al Museu Comarcal fins al 15 de maig.

CINEMA. Laura Vidal

Madres paralelas

La sinopsi és senzilla: dues dones es coneixen en una sala de parts, conversen i comparteixen pors i alegries en una relació que els canviarà la vida. Fins aquí molt bé, però Almodóvar no es vol quedar només amb això, i a *Madres paralelas* desplega molts elements i subtrames que fan que aquesta sinopsi quedi curta. A diferència de la més rodona *Dolor y gloria*, aquí indiscutiblement estem davant d'una pel·lícula sobre dones, que presenta un gran ventall de personatges femenins encapçalats per Penélope Cruz, dones disperses però fortes i valentes com les que ja vam conèixer en la preciosa *Volver*. Amb la premissa inicial de la maternitat la història ens planteja diferents maneres d'afrontar i viure aquesta maternitat i com conciliar-la; però també ens parla de memòria històrica, trama que pot quedar una mica tapada al llarg del film, però necessària per traçar l'arc que va del principi al final. Tenint en compte que en aquest país hi ha poca memòria i una història mal païda encara a dia d'avui, tot i que se li podria haver tret més suc, és interessant que el director ho expliqui i més tenint en compte que és una pel·lícula amb recorregut internacional. Un bon Almodóvar, que ja ens fa esperar amb ganes una nova proposta.

VINS. Josep Pelegrin, sommelier de l'Escola Joviat

Les Barraques 2020

Us presento avui un vi especial dins del catàleg de vins del Pla de Bages. Especial per diversos motius: per com neix, però també pel vi en si mateix i per les seves característiques. Un vi fruit de la col·laboració entre l'Oller del Mas i Thunder Wine Makers. El Sergi Figueras i l'Antonio Lopo són dos sommeliers enormes que han encaminat la seva relació amb el món del vi fent vins a mida, vins especials, en col·laboració amb cellers amics. En aquesta ocasió, a l'Oller del Mas, donen vida a un mandó 100%, treballat amb un respecte màxim cap a la tipicitat d'aquesta varietat i amb un intervencionisme mínim. Resultat: la màxima expressió de mandó a casa nostra. El vi mostra un nas complex, amb un punt inicial de reducció. També és floral i expressa una clara nota de garrofa –sensacions de tardor a la copa, tan típica de la nostra varietat. En boca, agilitat i verticalitat, en part gràcies a la utilització de la rapa –el 50%– en la seva vinificació. Un vi molt exclusiu, del qual s'han elaborat només 500 ampolles.

Preu de venda: 20 euros

Església de Santa Llúcia i capella del Rapte de Sant Ignasi

Lluís Virós. Foto: Francesc Rubí

En ple centenari del pas per Manresa d'Ignasi de Loiola, parlem d'una modesta edificació que en serveix de testimoni. El conjunt està format per una capella i una església situades a la cantonada de la via de Sant Ignasi amb la plaça del mateix nom, un indret en procés de renovació urbanística gràcies a la recent reforma de la via i a la construcció del nou accés al Museu Comarcal i el centre d'acollida de peregrins, que estan millorant el seu entorn i han aïllat l'edifici amb l'enderroc de la sala Ciutat. És una construcció en estil neoromànic historicista, inaugurada el 1958, construïda en el lloc on hi havia hagut l'hospital i capella de Santa Llúcia, dels quals es té notícia des de 1321. Al segle XVIII s'hi bastí l'església de Sant Ignasi, enderrocada durant la revolució paral·lela a la Guerra Civil espanyola.

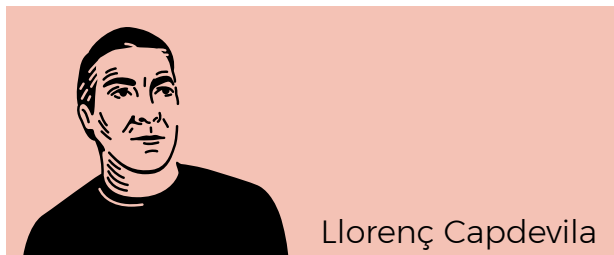
L'església és de planta rectangular, d'una sola nau i amb capçalera poligonal. La coberta és de volta ogival, obra amb maó. Per a la construcció dels murs es van emprar

carreus dels antics hospital i capella de Santa Llúcia i de l'església de Sant Ignasi. El portal, que abans era a la façana, és del segle XIV, amb estructura de mig punt i adovellat. Les arquivoltes reposen sobre uns capitells desgastats que culminen unes columnetes adossades que flanquegen els costats de la portalada. L'església està orientada al sud, on hi ha un ull de bou i la coberta és a doble vessant.

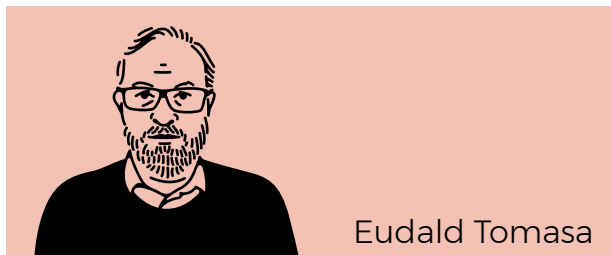
L'edificació, que representa el límit entre el nucli antic i el barri de les Escodines, està protegida de manera parcial pel catàleg de patrimoni, per la importància artística i històrica, perquè és el lloc on es va produir el famós *rapte*, un episodi en què Ignasi es va recuperar després de patir una suposada catalèpsia. A més, conté les restes romàniques de l'antic edifici hospitalari.

PER SABER-NE MÉS:

-SARRET I ARBÓS, Joaquim, *Història religiosa de Manresa*, Impremta i enquadernacions de Sant Josep, Manresa, 1924, pàg. 218-234.

Llorenç Capdevila

Eudald Tomasa

Cussà, encara

Cap a finals de març de 2020, ara fa dos anys, quan tots érem tancats a casa per això del virus, vaig parlar amb el Jordi Cussà. No recordo si em va trucar ell o el vaig trucar jo. Aquells dies era habitual parlar per telèfon amb amics i demanar-los com estaven i com portaven el tancament. A causa de la mala salut de ferro que gastava, el Jordi havia de fer molta bondat. En vam parlar, i, com no podia ser d'altra manera, vam parlar també de projectes literaris. Tenia *El primer emperador i la reina Lluna* –«la novel·la dels xinos», que en deia ell– al forn de Comanegra, i havia revisat i enllestit una nova novel·la, *Les muses*, que tancava la monumental trilogia iniciada amb *La serp* (2001) i continuada amb *El ciclop* (2017). Com altres vegades, amb aquell sisè sentit que li feia intuir la meua disponibilitat a causa de l'admiració que m'ha produït sempre la seva prosa, em va proposar d'enviar-me-la, perquè li digués què em semblava.

Les muses és una novel·la impressionant. Una nova demostració del talent desbordant del Cussà narrador. Un espectacle literari carregat d'humanitat. Com passa amb els dos lliuraments anteriors de la trilogia, no és una novel·la per a tots els públics: qui no tingui un mínim d'interès per la història de la civilització i del coneixement i només busqui una trama per entretenir-se, potser no hi entrarà. Però qualsevol lector amb un pessic d'inquietud intel·lectual hi pot trobar una immensa font de plaer literari: pels personatges, per l'estil, pel llenguatge, per la trama general i les subtrames, per l'ambició del projecte, pel joc metaliterari... En una mena de cànon personal de genis, Cussà reprèn el fil allà on ho va deixar amb *El ciclop* i passeja el lector –sense cap intenció de fer una novel·la històrica– des del segle XIII, amb Ramon Llull, fins als psicodèlics anys setanta, amb els Pink Floyd i companyia, passant per Colom, Shakespeare, Da Vinci, Galileo, Mozart, Poe i Einstein.

Les muses acaba de sortir publicada –també a Comanegra– i ens en felicitem. L'amic Jordi Cussà ja no hi és, però se'n parla més que mai, i ell, de fet, encara no ha dit l'última paraula.

Erques Torres

La llengua ja no és important

Resulta que la llengua –la catalana és clar– no és important. Recordo un discurs d'Oriol Junqueras, abans de l'1 d'octubre de 2017, sobre la independència. Responent una periodista, va dir que més endavant, amb un estat al darrere, la supervivència de la llengua estaria assegurada. Una gran estratègia, com s'ha demostrat. Tot això venia amb la promesa que la independència ens portaria al paradís terrenal. Recordo un altre monòleg interminable d'aquest dirigent, una mena de sermó de la muntanya, on parlava sobretot del benestar que acompanyaria la independència: tots més rics, més sans, amb millors pensions... Parlava de l'economia de la butxaca, com acostumen a fer els demagogs. No parlava de la llengua.

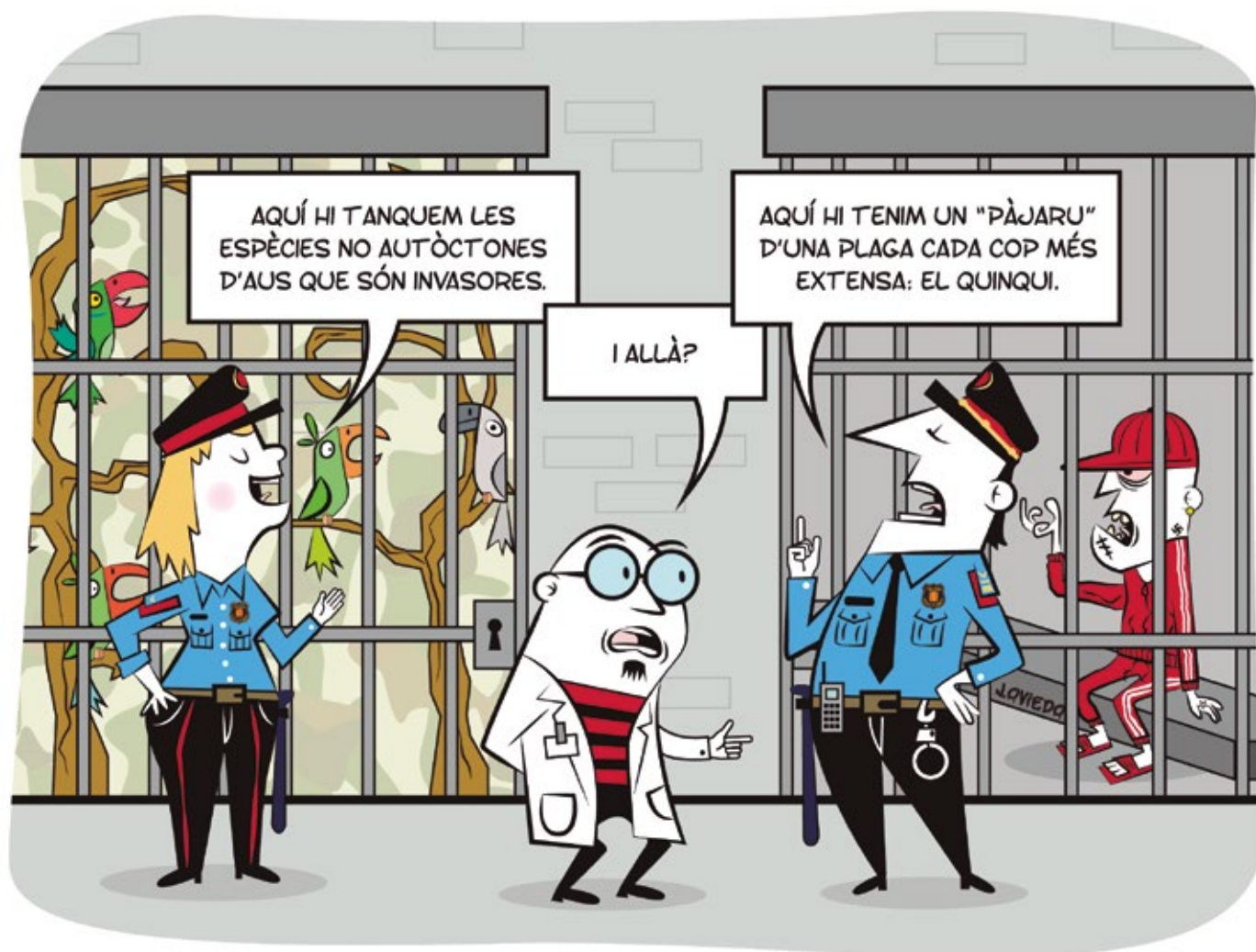
Perquè la llengua no era important. Tots els que vivíem a Catalunya havíem de fer el pas i obtenir aquesta somiada independència. La llengua no havia de ser un obstacle. Si calia, era preferible la independència d'un país on la llengua catalana tingués un nivell d'ús com l'escocès o el gaèlic, abans que un país sotmès a Espanya. Tampoc no era important la governança de la miserable autonomia. Per què perdre el temps administrant les engrunes, quan podíem aspirar a la riquesa infinita de l'Estat independent? Però, ah caram!, els mateixos que van abandonar la gestió de l'ensenyament i de la sanitat, els que van abandonar la promoció econòmica, la planificació de l'energia, els que van deixar de pensar en el país real per aferrar-se al seu propi mite, sempre «per un bé major», són els mateixos que ara es barallen per les engrunes.

I la llengua? Per conquerir el poder i, d'aquí a poc, poder guanyar als municipis de Catalunya... no toquem la llengua. Els que van ser incapaços d'administrar el *capital polític* obtingut l'1 d'octubre, ara es barallen per dominar..., potser per les menjadores dels polítics mediocres que alimenten..., i tant se val en quina llengua ho facin. La llengua es troba en un procés de substitució irreversible. Només qui viu tancat a casa mirant TV3 no s'adona del problema. La llengua es mor. I el Govern no té cap estratègia per a això. No sé si és una ironia tràgica de destí que Miquel Strubell i Trueta ens deixés fa unes setmanes.

EL CUL DEL POU

NÚM. 291

COLOMS INVASORS

Il·lustració: J. Oviedo

Tal com està el patí, el paral·lisme entre fauna i llengua seria ben il·lustratiu. Una tesi derivada del xoc entre les espècies autòctones, en risc d'extinció, i les invasores que, com la diglòssia, fomenten la vertebració del *catanyol* i l'augment dels *catanyoloparlants*. A Manresa, tots dos fenòmens també es manifesten, però, en el cas de les aus, dels coloms en concret, la casuística ha viscut diferents capítols. En la memòria, el debat –traumàtic– de l'*eliminació* de la superpoblació de les que molts anomenen, sense que siguin parents del Batman, *rates voladores*. Castració química o sacrifici?

Per als animalistes radicals, simplement, el colom ha de fruir en un lliure albir fins a reproduir el clàssic de Hitchcock, *Els ocells*, amb milers de Tippi Hedrens manresanes. Sigui com sigui, després d'un estudi encarregat per l'Ajuntament el 2018, es va fer públic que, en els últims tres anys llargs, s'han *capturat*, «en punts conflictius», fins a 1.300 exemplars d'espècies invasores fent vida a Manresa. Concretament, exemplars de tudó, tórtora turca, cotorra argentina i cotorra de kramer, que, segons sembla, «tenien poblacions emergents que requerien mesures de gestió, control i prevenció». Ben curiosos.

«Tenim costums i usatges,
tenim lleis per governà'ns,
que un jorn dictàrem a pobles
per nosaltres conquistats,
i per senyera de guerra
les quatre barres de sang.
Tenim llengua melodiosa
que la mare ens ensenya
mormolant lo nom de Déu
i el sant mot de llibertat.
*Via fora, via fora;
preparem-nos catalans,
que sent fills d'aital nissaga
no en volem portar dogal.*
Castella, prop l'una a l'altra,
lo Criador ens posà;
a ambdues ens donà ingeni
i una història de titans.
Si un món nou tu en conquerires,
al món lleis jo en vaig dictar;
nostres prínceps ens juntaren
de germanor amb lo llaç
i ara tu, ingrata Castella,
has volgut posa'ns dogal;
mes mentre un català visca,
llamp del cell, no ho faràs pas:
de germans la mà et donàrem;
germans sempre, però esclaus mai!»

Lluís Espinalt i Padró

Manresa, desembre de 1887

Aquests versos heptasil·labs
d'un manresà, un Espinalt,
són escrits fa més d'un segle
i sonen ben actuals.
Si amb les Bases de Manresa
l'Estat no ens va fer cabal
i ni amb l'Autonomia
hem resolt el nostre mal,
¿de què serveix avui dia
ser una llengua oficial,
si ens priven de parlar-la
lleis, diuen, constitucionals,
tant a Madrid com a Europa?
¿No cal un bon cop de falç
després que els líders polítics
ens hagin empresonat
i que tinguem a l'exili
el president que hem triat?
Més que mai és ara l'hora
d'estar alerta, catalans!
Que no ens donin gat per llebre
els que ens estan governant.
Han passat anys i avui dia
mitja Espanya pensa igual.
La nostra llengua incomoda,
la volen residual.
Llamp del cell,
fem que ressoni,
per tot arreu i ben alt:
no volem portar dogal!

Aquest és l'últim article de *Manresa, espòiler 2022*. Ja no té sentit que us parli d'un any en el qual ja heu entrat. A més, per sort o per desgràcia vostra, en el vostre espai temps la commemoració dels 500 de la visita d'Ignasi de Loiola passarà desapercibuda si ho comparem amb el que us he anat explicant els darrers cinc anys. Així, d'ara endavant us explicaré les merdes de la meua Manresa sense tenir cap data concreta fixada al calendari. Dit això, en aquesta ocasió simplement us informo que **El Pou de la gallina** es traslladarà al costat del pou que dona el nom a la publicació.

Quin és l'objectiu d'aquest moviment? Hi ha diverses teories. Hi ha qui diu que és una estratègia basada exclusivament en el *postureig*. Guanyar visibilitat de la mateixa manera que tantes existències busquen l'aprovació social en el puto opi d'Instagram, amb la diferència que el **Pou** no està buit de contingut. També he escoltat la conspiració que justifica que el fet d'aprofitar el local del que havia estat La Botiga dels Àngels és l'equivalent a competir en qualsevol esport anant fins al cul de fàrmacs per

millorar el rendiment. En aquest local es deuen haver dut a terme infinitat de rituals esotèrics i crema d'espelmes i d'encens *màgics*, suficients per ampliar el forat de la capa d'ozó i per ressuscitar els dorments de varis cementiris indis. L'essència d'això segurament perdurarà en l'espai, però ves a saber si serà beneficiós per al **Pou** o aquest acabarà protagonitzant un programa de *Cuarto Milenio*. La darrera teoria conspiranoica assegura que la redacció de la revista tindrà un galliner ocult a la planta baixa de l'edifici, amb la intenció de vendre els ous de les gallines a preu d'or, com si fossin hereves llegendàries de la famosa gallina salvada per Sant Ignasi.

Més enllà d'aquests rumors, només us diré que en el meu espai temps, pocs anys després del canvi de local, els amics del **Pou** van assaltar l'Ajuntament de Manresa a través d'un túnel subterrani que van excavar -i que es podien haver estalviat si haguessin entrat directament per la porta de la casa gran. L'absurda excavació els va servir per buidar l'Ajuntament de regidors, alcaldes i funcionaris, i establir una feliç dictadura associacionista a Manresa.

PEP MOLIST, DE LLEGIR SE N'APRÈN

Ara direu els més estrictes jutges d'aquesta secció: «En Pep Molist és de Manlleu!». Entesos. Però no és veritat que el coneix mig Manresa? Que els orígens osonencs no li esmussin cap dels mèrits! El Pep viu i escriu a Manresa —i com que treballa a la biblioteca del Casino des de fa vora vint anys, qui deu quedar que no l'hagi tractat? Pep Molist i Sadurní (1965) va néixer a la riba del Ter, en un barri popular on tothom es feia amb tothom, i la canalla es passava el dia al carrer. Els pares, vinculats tots dos al tèxtil, el van fer créixer amb la seva germana com dos infants feliços. Anava a escola i practicava l'atletisme —i no era una broma, que entrenava fort i anava cada dia al Club Atlètic de Vic després de classe. Als setze anys ja volava en una vespa amunt i avall, amb la ferma voluntat d'esdevenir un campió. I va ser amb el somni de ser professor d'educació física que es va inscriure a l'institut, dubtant fins al darrer moment d'incorporar-se a la formació professional, emulant la mecànica tèxtil del pare! La resta va precipitar-se sola: una bona mestra de literatura l'anima a llegir i en descobreix el gust. Hi podem afegir la mare bibliotecària d'un amic del mateix carrer i —l'atzar fa tantes giragoneses...— una lesió que li fa replantejar el paper de l'esport! I ja tenim el Pep a Barcelona, estudiant Biblioteconomia i Documentació, amb una beca de bibliotecari a la Facultat d'Arquitectura perquè l'economia familiar no ha deixat mai de ser humil. I en acabat, un company de Lleida li parlarà d'una plaça a la biblioteca de Balaguer. Una plaça de biblioteca infantil! El Pep s'hi llença, sense conèixer ningú a Ponent ni cap altra voluntat que no sigui la de treballar. Quin canvi! A

Balaguer fa la descoberta d'un món que ja no ha abandonat —la literatura infantil i juvenil. I de retop, en una festa a Lleida, fa caps amb Rosa Capdevila, que resulta ser una manresana... Falta poc per trobar-los instal·lats entre nosaltres! Però abans el Pep, per acostar-se, agafa plaça a la biblioteca de Terrassa i s'hi estarà dotze anys. I ara sí, no ha parat de llegir mai, però des d'aleshores que també escriu: el primer llibre és del 94, el segon del 2000. I el món s'accelera: avui ja té més de 80 títols publicats. Arribar a la biblioteca del Casino serà, doncs, la seva òrbita: des de 2005 no només atendrà la secció infantil sinó que fa equip per a la seva dinamització, amb ofertes extraordinàries com L'hora del conte, un any i un altre, d'octubre a juny. «O les primeres setmanes del llibre infantil, amb el malaguanyat Josep Maria Aloy, un dels primers manresans amb qui em vaig fer». De caràcter reservat, és un home metòdic i prolífic, treballador incansable i d'una afabilitat manifesta: si de jove començà al diari *Segre* la crítica de llibres, avui el trobareu a les pàgines del quadern setmanal d'*El País* i col·laborant a la revista *Faristol*, de la qual fou director. Ha rebut premis i reconeixements que recull, ordenats, la Viquipèdia. I no para de voltar arreu del país, amb xerrades i presentacions, mentre defensa el paper de les biblioteques, «que fan una feina brutal i són un recurs singular enmig de la nostra societat capitalista». Els resultats potser no són palpables immediatament, però, amb les llibreries i la tasca dels mateixos autors, el Pep està convençut de trenar un futur millor. Perquè llegir ens fa millors i ens fa més lliures —i encara més si des de xics trobem espais per fer-ho i compartir-ho!

PAGUEU SEMPRE EN EFECTIU

Sigueu prudents i no us precipiteu a l'hora de passar per caixa. Us diran que la targeta és molt més pràctica i higiènica, però pagant amb Visa us hi podeu jugar el futur. Mireu, si no, què li ha passat a un conciutadà nostre per haver utilitzat la targeta de crèdit. Li han caigut nou anys de presó i una indemnització de 23.000 euros per haver-se comprat una disfressa i haver conservat el tiquet de la compra. L'home en qüestió, un devot de les pel·lícules de terror, fa un parell d'anys va intentar reproduir fora de plató i sobre el terreny una de les seqüències més bèsties d'*Scream*. Un bon matí d'octubre pandèmic, el Ghostface manresà va comprar una granota blava i la màscara icònica del Crit, va pujar al tren de la Renfe, en va baixar puntualment 45 minuts més tard a Cerdanyola, va endinsar-se al bosc i allà, una vegada disfressat de macabre espantaocells, va etzibar una ganivetada a la primera cerdanyolenca que va trobar. Tot seguit, va abandonar noia i disfressa entre timons i farigola, i se'n va tornar feliç i content cap a casa, ignorant que entre la roba la policia hi trobaria el justificant de la compra. Essent-ne ell mateix el titular, a la policia li va ser fàcil identificar-lo. No hauria estat així si hagués pagat trinco-trinco. Tingueu-ho, doncs, ben present. Sobre tot si voleu comprar una ballesta, una serra mecànica o un pot de cianur. O això, o aboneu-vos a Disney+.

EL 'BARCELONÍ' MIKI ESPARBÉ

Un recurs periodístic habitual per no repetir el nom i els cognoms dels protagonistes de les notícies és referir-s'hi canviant el subjecte pel gentilici. És el que va intentar fer *El Punt Avui* referint-se a l'actor Miki Esparbé, com podeu veure en el retall que publiquem. El que passa és que el citem com a natural de Barcelona, tot i que, com és ben sabut i no costa gaire de comprovar, és manresà.

LA BOMBA DE JORDI ESTRADA

El divendres 25 de març, el responsable de Cultura del **Pou**, Jordi Estrada, va ser entrevistat per Xavier Graset en el programa diari *Més324*, en què el periodista de Vila-seca -aquí sí que l'encerto en citar-ne la població de naixement- cada dia parla de llibres i literatura en l'espai final del programa, un cop ha despatxat l'actualitat del dia. L'amic Estrada hi va anar a presentar la novel·la que acaba de publicar, *Lilinne i les bombolles de sabó*. L'entrevista va ser prou interessant, però, a l'hora de plantejar un dels rètols que se sobreimpressionen durant la conversa, van rebatejar l'obra d'una manera un xic desafortunada: van canviar *bombolles* per *bombes*, no sé pas si amb la intenció d'atemptar contra Gustave Flaubert. En la fotografia que mostrem, l'errada és especialment sagrant, ja que la pantalla està partida i, al costat de l'autor, hi ha una cartella amb la portada del llibre.

ALLUNATGE AL CARRER GUIMERÀ

La matinada del 2 d'abril, en ple centre de Manresa, concretament al carrer d'Àngel Guimerà, l'entrada d'una de les botigues de la firma manresana de roba Serra Claret va quedar com veieu a la instantània adjunta. Els Mossos, en un terme que no recull el diccionari normatiu, en diuen allunatge (*butrón*, segons les descripcions històriques de la policia parlant de lladres i serenos), que consisteix a encastar un vehicle contra

un aparador per entrar a robar. L'escàndol devia ser considerable. Un redactor de la revista va rebre, mitjançant WhatsApp, la fotografia amb la trencadissa i va decidir fer un *fact checking*, és a dir, comprovar fefaentment en el lloc dels fets si la fotografia es corresponia amb la realitat. El mateix dissabte 2 d'abril, al voltant de les quatre de la tarda, va captar l'altra instantània, en què es veu com part de l'aparador esmicolat ja s'havia substituït. Déu-n'hi-do.

NO PIPÍ, NO POPÓ

Continuo repassant la realitat derivada del vagarejar pels carrers de Manresa amb la fotografia que m'envia un lector, que va captar en una propietat on les mascotes no haurien de fer les necessitats. Jutgeu-la vosaltres mateixos: «No pipí, no popó». La indicació vol ser concisa i exhortativa, malgrat que em temo que, per molt infantil que sigui, les mascotes no seran capaces de descodificar-lo si necessiten afluixar els esfínters.

VEDELLA DE C...

Segueixo el repàs mensual amb més fets relacionats amb establiments de la ciutat. Al xamfrà del carrer de Jacint Verdaguer amb la carretera del Pont de Vilomara, abans hi havia hagut un Frankfurt, que, malauradament i com tantes iniciatives va durar ben poc. Una veïna de la zona em fa arribar una fotografia de l'aspecte actual del local, que s'ha traspassat i, com a restaurant especialitzat en carns, s'ha reinaugurat. Al rètol, de dimensions considerables hi diu, textualment el nom del negoci: Pepitu, i, de subtítol, com a precepte: «Menja vedella de collons». Un eslògan directe que alguns trobaran de mal gust. Sigui com sigui, com en el cas de l'aparador de cal Serra Claret, caldrà anar a comprovar-ho fent un tast.

NO HI HA MANERA

La fotografia és d'un veí del carrer de Sant Miquel i es va fer just davant de l'accés al patí posterior de la Sala Els

Carlins. Mereix pocs comentaris perquè aquesta mateixa secció i diverses campanyes municipals han intentat regular l'abandonament d'andròmines. Com a resposta incívica: tot un sofà. Bravo!

LOCAL PER A GOSSOS

I acabo la bugada mensual amb un retretament. El del grup Gossos a la vermuteria Santa Rita de la plaça del Carme, que va immortalitzar l'Oriol Farré a les xarxes amb un parell de fotografies i el següent post: «Després d'un soparet, a la @santaritavermuteria ho deixen claríssim!!!». En una de les instantànies es veuen els membres de la banda i a l'altra, un cartell que certifica que les mascotes són benvingudes a l'establiment. En aquest cas, però, tenint en compte el nom del grup manresà, el nom sí que fa la cosa.

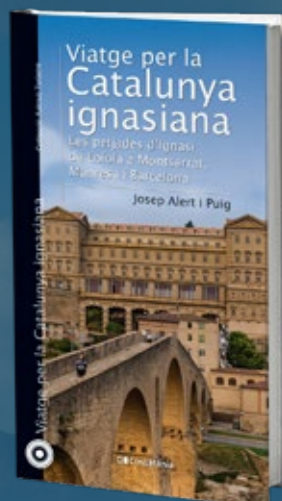

3. ANTIC HOSPITAL DE SANTA LLÚCIA. Va ser acollit a l'hospital fora de la muralla, ajudant a tenir cura dels pobres i dels malats. Un capvespre a la capella va tenir un desmai, l'anomenat "Rapte Espiritual", i restà vuit dies i vuit nits immòbil al terra.

**LA NOSTRA
LLENGUA
ÉS LA TEVA
VEU**

**Fem que la tecnologia
parli català.
Entra i dona la teva veu.**

Llibres que (et) transformen

- **Joseph Beuys, Manresa. Una geografia espiritual**, curat per Pilar Parcerisas
- **Viatge per la Catalunya Ignasiana** de Josep Alert
- **Sota un cel acollidor**, amb textos de Laura Serrat i editat per Ignasi Torras

Llibres per descobrir i entendre un any tan especial per Manresa

Aquest Sant Jordi regala llibres de Manresa 2022